

LAUREA
AMMATTIKORKEAKOULU
Yhdessä enemmän

Parkkitoimintaa Pohjois-Haagan yhteiskoulussa

Hakola Santtu & Lankila Samu

2017 Laurea

Laurea-ammattikorkeakoulu

Parkkitoimintaa Pohjois-Haagan yhteiskoulussa

Hakola Santtu, Lankila Samu
Sosionomi
Opinnäytetyö
Kesäkuu, 2017

Hakola Santtu, Lankila Samu

Parkkitoimintaa Pohjois-Haagan yhteiskoulussa

Vuosi 2017 Sivumäärä 40

Opinnäytetyön tavoitteena oli suunnitella, toteuttaa ja arvioida parkkitoimintaa. Parkkitoiminta on keskustelua nuoren kanssa tämän häiriköityä oppituntia ja opettajan poistettua oppilas luokasta parkkiluokkaan. Opettaja voi myös ohjata oppilaan parkkiluokkaan, jos hänen mielestään siitä voisi olla oppilaalle hyötyä. Toisena tavoitteenamme oli tehdä parkista paikka, jossa nuori pystyisi puhumaan luokan työrauhaa häirinneestä käytöksestään. Kolmas tavoitteemme oli tuoda opettajille matalankynnyksen tuki työrauhan ylläpitämiseen luokassa. Näiden lisäksi tavoitteenamme oli kerätä opettajilta kehittämisideoita ja pohtia parkin tulevaisuutta. Teimme opinnäytetyömme Pohjois-Haagan yhteiskoulussa keväällä 2017.

Toiminnallisen opinnäytetyön teoreettisessa viitekehyksessä perehdyttiin koulujen työrauhaan, kurinpidon historiaan, muutamaan sovellukseen parkkitoiminnasta, oppilashuoltotyöhön ja oppilashuoltoryhmään sekä murrosikään ihmisen elämänvaiheena.

Opinnäytetyön toiminnallisessa osuudessa olimme seitsemän viikkoa Pohjois-Haagan yhteiskoulussa. Parkkikäyntejä tuli seitsemän viikon aikana 22 ja keskustelimme 30 eri oppilaan kanssa parkissa. Usein oppilaat tulivat yksin, mutta välillä opettajat lähettivät myös kahden tai kolmen hengen ryhmiä. Keskustelut oppilaiden kanssa olivat pääosin erinomaisia ja nuoret ottivat hyvin osaa keskusteluihin työrauhasta parkissa. Nuorista noin puolet pitivät parkkitoimintaa hyvänä keinona luokan työrauhan parantamiseen.

Opettajat kokivat, että parkki rauhoitti työrauhaa oppitunnilla, kun häiritsevä oppilas oli lähtenyt parkkiin. Parkki toimi myös pelotteena. Opettajien mukaan jo pieni varoitus parkkiin joutumisesta, hiljensi useita kertoja luokan. Kehitettävää opettajien palautteiden mukaan oli, että opettajien ja oppilaiden vuorovaikutusta pyrittäisiin parantamaan. Opettajat voisi olla hyvä ottaa mukaan parkkikeskusteluihin esimerkiksi oppitunnin jälkeen.

Parkki osoittautui hyväksi kanavaksi keskustella nuoren kanssa asiallisesti. Tulevaisuudessa parkin kaltaisille matalan kynnyksen palveluille voisi olla tarvetta kouluissa. Parkissa nuori saa huomiota ja pääsee keskustelemaan asioista aikuisen kanssa joka ei syyllistä häntä vaan kohtaa hänet tasavertaisena. Ohjaaja voisi toimia koulussa myös kiusaamistapauksissa ja parantamassa luokkien työrauhaa.

Asiasanat: koulujen työrauha, parkkitoiminta, oppilashuoltotyö

Hakola Santtu, Lankila Samu

Parkki work at Pohjois-Haaga Yhteiskoulu

Year	2017	Pages	40
------	------	-------	----

The objective of this thesis was to design, execute and evaluate Parkki activity. Parkki is a separate space or room in a school for conversation between a pupil and a Parkki counsellor after the pupil has been removed from class. Our second objective was to make Parkki a place where pupils can talk openly about the reasons and actions leading to removal from class. The third objective was to create an easy to use tool for teachers to uphold peace and quiet during classes. The thesis was executed at Pohjois-Haagan yhteiskoulu in the spring 2017.

The theoretical framework of this thesis revolves around peace and quiet during classes at school, history of discipline at schools, some applications of Parkki activity, pupil welfare, pupil welfare group and puberty.

The functional part of this thesis consisted of seven weeks in Pohjois-Haagan yhteiskoulu. During that time Parkki was visited 22 times and discussions were held with 30 different pupils. Discussions were mostly excellent and pupils participated well in discussions about peace and quiet during classes at school. About half of the pupils thought that parkki was a good way to uphold peace and quiet at school.

The teachers felt that Parkki did uphold the peace and quiet at classes when the pupil who was behaving in a disorderly manner was sent to Parkki. Parkki also worked as a deterrent: the threat of being sent to Parkki upheld the peace and quiet during classes. The teachers also felt that Parkki could improve the interaction between a teacher and a pupil. One idea was to involve teachers into the discussion after class.

Parkki turned out to be a good way to discuss with pupils. In the future there could be a need for easy to use services such as Parkki at schools. In Parkki pupils get attention and a chance to talk with an adult who is not judgemental but treats them as equals. Parkki counsellor could also work in schools to tackle bullying cases and help to uphold the peace and quiet during classes at school.

Keywords: peace and quiet during classes at schools, Parkki activity, pupil welfare work

Sisällys

1	Johdanto.....	6
2	Projektin tarve ja lähtökohdat	7
	2.1 Projektin tavoitteet	8
	2.2 Toimintaympäristön kuvaus	9
3	Työrauha koulussa	9
	3.1 Työrauha on subjektiivinen, suhteellinen ja muuttuva	9
	3.2 Kurinpidon historia ja nykyhetki koulussa	11
4	Parkkitoiminta.....	12
	4.1 Parkki®-toimintamalli.....	12
	4.2 Parkkitoimintaa Nurmeksessä koulussa.....	14
	4.3 Maunulan yläkoulun parkkitoiminta.....	14
	4.4 Muita parkkitoiminnan sovelluksia	15
5	Oppilashuoltotyö ja oppilashuoltoryhmä.....	16
6	Murrosikäinen nuori.....	17
7	Toiminnallisen projektin toteutus vaiheittain	18
	7.1 Projektin etenemisen vaiheet.....	18
	7.2 Koulun henkilökunta ja oppilaat tietoisiksi projektista.....	21
	7.3 Parkkitoiminnan soveltaminen.....	22
8	Toiminnallisen projektin arviointi.....	24
	8.1 Parkkitoiminnan arviointi	25
	8.2 Parkkikeskusteluiden onnistuminen.....	26
	8.3 Opettajien haastattelut.....	28
9	Pohdinta ja johtopäätökset	29
	Lähteet	33
	Liitteet.....	36

1 Johdanto

Koulujen työrauha nousee ajoittain esiin uutisoinnissa. Surullisena esimerkkinä lahtelaisnuoren kuvaama video opettajan tarkoituksellisesta ärsyttämisestä, vain “hyvän” videon takia (Koivisto 2016). Lopulta video levisi ympäri Suomea. Videolla opettaja huusi nuorille ja oppilaat jatkoivat opettajan kiusaamista. Opettajan auktoriteetti oli hävinnyt täysin. Työrauhaongelmien takia monen oppilaan koulunkäynti vaikeutuu ja oppiminen häiriintyy. Työrauhaongelmat kouluissa eivät ole kuitenkaan uusi asia. Timo Saloviita on tutkinut kirjassaan Työrauha luokkaan viime vuosikymmenten ajalta lehtiartikkeleita, joissa kirjoittajat kertovat oppilaiden häiriökäyttäytymisen lisääntyneen. Esimerkiksi 2010-luvulla Savon Sanomat kirjoitti, että “käytöshäiriöt alkoivat lisääntyä noin neljä vuotta sitten” (20.11.2013). Siirryttäessä 2000-luvulle STT kirjoitti: “Oppilaat ovat yhä hankalampia” (9.4.2008). 1970-luvulla OAJ:n yleiskirjeessä kerrottiin: “viime vuosina työrauhakysymys on muodostunut huomattavaksi ongelmaksi, jopa kestäättömäksi” (5.4.1976). Tämä keskustelu on alkanut jo 1920-luvulla. (Saloviita 2014, 29-31.) Voidaan siis todeta, etteivät työrauhaongelmat eivät ole uusi sivu historiakirjoissamme.

Työrauhaongelmat kouluissa ovat siis olleet haasteina jo pitkään. Toimme oman kokeilumme tähän haasteeseen järjestämällä parkkitoimintaa Pohjois-Haagan yhteiskouluun. Parkki on paikka, jonne opettaja voi lähettää tunnilla sopimattomasti käyttäytyneen oppilaan keskustelemaan parkkiohjaajien kanssa. Sitä on toteutettu aiemminkin hyvin erilaisilla menetelmillä. Jokainen parkkia käyttävä koulu on muokannut siitä omiin tavoitteisiinsa sopivan menetelmän. Ensimmäisen parkkitoimintamallin on kehittänyt vuonna 1995 Jari Koponen ja hänen perusajatuksestaan muut nykyaikaiset parkit ovat lähteneet liikkeelle. Parkin käyttöä työrauhan saavuttamiseen on myös kritisoitu opettajien vastuun poistamisella, mutta monet koulut ja opettajat toivovat ja käyttävät sitä silti.

Opinnäytetyönämme toteutimme toiminnallisen projektin Pohjois-Haagan yhteiskoululle. Veimme koululle meidän ja koulun henkilökunnan suunnitteleman version parkkitoiminnasta. Ajatus parkkitoiminnan kokeilemisesta Pohjois-Haagan yhteiskoulussa tuli koulun oppilashuoltoryhmältä. Pohjois-Haagan yhteiskoulussa toteutettiin työrauhaprojekti (2011). Yhtenä sen osana oli parkkitoiminta, mutta se toimi erilaisena kuin meidän kehittämä parkki. Pohjois-Haagan yhteiskoulussa toimii yläkoulu sekä lukio. Meidän projektimme rajoittui vain yläkouluoppilaisiin. Jaoimme projektin kolmeen vaiheeseen. Suunnittelun aikana otimme selvää muista samankaltaisista opinnäytetöistä ja projekteista. Kävimme tutustumassa Maunulan koulun parkkitoimintaan ja pohdimme mitä haluamme mukaan omaan parkkitoimintaamme. Seuraavaksi aloitimme seitsemän viikon toteutusvaiheen Pohjois-Haagan yhteiskoululla. Parkkimme oli auki koululla kello 10-16 maanantaisin ja tiistaista perjantaihin

klo 10-14. Lopuksi pohdimme, mitä asioita parkissa oli hyvää ja mitä pitäisi vielä kehittää sekä laajemmin onko parkeilla paikka tulevaisuudessa koulujen työrauhan edistäjänä.

Toiminnallisen projektin avulla pyrimme keskustelemaan nuorten kanssa luokkien työrauhasta ja antamaan nuorille mahdollisuuksia pohtia omaa käytöstään luokassa. Tarkoituksena oli, että nuori oppisi hallitsemaan itseään ja luokan työrauha paranisi. Tavoitteenamme oli myös tuoda matalankynnyksen työkalu opettajien tueksi työrauhan ylläpitämiseksi.

2 Projektin tarve ja lähtökohdat

Olimme päättäneet tehdä opinnäytetyön yhdessä ja pohdimme paikkaa, johon voisimme toteuttaa projektin. Halusimme tehdä projektin nuorten parissa, sillä meitä molempia kiinnostaa työskentely nuorten kanssa. Lopullinen idea lähti liikkeelle Pohjois-Haagan yhteiskoulun aloitteesta, kun oppilashuoltoryhmän idean perusteella otimme aiheeksi parkkitoiminnan toteuttamisen lyhyeksi ajanjaksoksi. Pohjois-Haagan yhteiskoulussa oli ollut aikaisemminkin parkkitoimintaa. Koulussa oli toteutettu laajempi työrauhaprojekti vuonna 2011.

Perusteita parkkitoiminnalle löytyy Suomen laista. Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki määrittelee, että kouluissa on turvattava varhainen tuki sitä tarvitseville (Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 2013). Toimintamme tärkeimpiä peruseriaatteita oli varhaisen tuen tarjoaminen. Varhainen puuttuminen ongelmiin vähentää yhteiskunnan menoja pitkällä tähtäimellä (Valtiontalouden tarkastusvirasto 2007, 113-114). Toimintamme suuntasi opettajien ja kuraattorin toiminnan väliin ollen vielä varhaisempaa tukea kuin kuraattorin toiminta. Projektimme toiminta toteutui osittain myös matalammalla kynnyksellä kuin kuraattorin vastaanotto, sillä opettajilla oli helpompi poistaa oppilas luokasta tietäen, että parkkiohjaajat ovat varmasti paikalla, pitämässä huolta nuoresta.

Tämän lisäksi vuonna 2013 uuden Perusopetuslain lisäyksen 36 h§ myötä opettajat eivät saa enää poistaa oppilasta luokasta ilman valvontaa. Oppilasta ei saa laittaa käytävälle miettimään käyttäytymistään, vaikka hän toistuvasti häiriköisi oppituntia. Tämän vuoksi opettajilla on vähemmän keinoja pitää työrauha luokassa. Toimintamme toi opettajille mahdollisuuden työrauhan säilyttämiseen luokassa lain puitteissa. Oppilashuoltoryhmän mielestä kouluun olisi tarvetta työrauhan tarkkailujaksolle. Koulun työrauha ei ole opettajien mielestä pahimmasta päästä, silti työrauhan tarkkailujakso nähtiin tarpeelliseksi.

Teimme yhteistyötä Pohjois-Haagan yhteiskoulun henkilökunnan kanssa. Vaihdoimme kuraattorin kanssa ajatuksia parkkitoiminnasta. Koulukuraattori Katas toivoi toiminnan painot-

tuvan ensisijaisesti keskusteluun nuoren kanssa, jonka jälkeen voitaisiin keskittyä koulutehtävien tekemiseen. Kävimme oppilashuoltoryhmässä ja opettajakokouksessa keskustelemassa suunnitelmistamme ja pohtimassa parannuksia parkkitoimintaamme.

Opettajilla oli ja on edelleen käytössä Punainen kortti -menetelmä. Oppilaalle annetaan alkuun varoitus, jos hänen toimintansa on oppitunnille sopimatonta. Toiminnan jatkuessa oppilas poistetaan tunnilta. Opettaja täyttää punaisen kortin ja antaa sen oppilaalle. Punaiseen korttiin merkitään poistamisen syy, oppitunti ja tehtävät, jotka oppilaan tulisi tehdä luokasta poistamisen takia. Tämän jälkeen oppilas siirtyy toiseen tilaan valvottavaksi. Oppitunnin jälkeen oppilaan pitää opettajan valvonnan alaisena soittaa oppilaan huoltajalle. Tätä järjestelmää käytettiin koulussa vähän. Osa opettajista koki tämän järjestelmän liian työlääksi. Yksi projektimme tavoitteistamme oli helpottaa opettajien kuormaa. (Katas 2016.)

Tarvetta lisäkeskustelijoille oli. Psykologin vastaanotto toimi ennen vain kerran viikossa, mutta myöhemmin vastaanotto muutettiin päivittäiseksi. (Pohjois-Haagan yhteiskoulun opiskeluhuollon ops 2014.) Nuoret kaipaavat henkilöä, jolle voida kertoa ongelmistaan. Parkin avulla ongelmaisia nuoria on helpompaa auttaa ja heille on antaa aikaa enemmän kuin normaalissa koulutyössä.

2.1 Projektin tavoitteet

Toteutimme Pohjois-Haagan yhteiskoulun toiveesta parkkitoimintaa yläkoulussa yhdessä koulukuraattori Anne Kataksen ohjauksessa. Olimme koululla neljännen jakson ajan kokonaisuudessaan seitsemän viikkoa.

Ensimmäinen tavoitteemme oli suunnitella, toteuttaa ja arvioida Pohjois-Haagan yhteiskoululle nuorta tukevaa parkkitoimintaa. Parkki toimi paikkana, jonne opettajat pystyivät lähettämään tuntia häirinneen oppilaan keskustelemaan tuntikäytöksestään.

Toisena tavoitteena oli tavoitteena tehdä parkista paikka, jossa nuori pystyi puhumaan käytöksestään ja käydä keskustelua luokasta poistamiseen johtaneesta tilanteesta. Nuori sai kertoa luokan tilanteesta omin sanoin. Pohdimme yhdessä käytöksen seurauksia nuoren omaan ja muiden oppimiseen. Tarkoituksena oli myös miettiä yhdessä ratkaisukeinoja tulevaisuutta varten.

Kolmantena tavoitteena oli antaa opettajalle matalankynnyksen tuki luokan työrauhan ylläpitämiseen. Opettajat olivat kokeneet oppilaan poistamisen luokasta hankalaksi. Tarkastelimme samalla paraneeko työrauha tunnilla työrauhaa häirinneiden oppilaiden parkkiin lähettämisen avulla.

Lopuksi arvioimme parkkitoiminnan tuloksia. Miten opettajat kokivat parkin työrauhan välineenä ja oliko työrauhaa häirinneen oppilaan parkkiin lähettämällä vaikutusta tunnin työrauhaan. Keräsimme opettajilta palautteen projektin päätyttyä. Oppilaita haastattelimme jokaisen parkkikäynnin jälkeen ja pidimme havaintopäiväkirjaa siitä, kuinka parkkikäynti sujui mielestämme. Näiden lisäksi pohdimme parkin mahdollisuuksia koulun arjessa tulevaisuudessa.

2.2 Toimintaympäristön kuvaus

Pohjois-Haagan yhteiskoulu eli PHYK on Helsingissä sijaitseva tunnettu urheiluun painottuva yhteiskoulu, joka on perustettu 1956. Koulussa toimii yläaste ja lukio. Koulu on yksityinen so-pimuskoulu, jonka toiminta on vahvasti liikuntapainotteista. Pohjois-Haagan yhteiskoulu toi-mii lähialueiden yläasteena Pohjois-Haagan ja Lassilan kaupunginosien nuorille, mutta kou-lussa on määrällisesti enemmän luokkia, jotka ovat painottuneet kokonaan liikuntaan. Liikun-taluokkien lisäksi koulussa on myös matemaattisiin aineisiin painottuneita luokkia. Urheilu- ja matematiikkaluokille on erilliset pääsykokeet ja soveltuvuustestit, joten kouluun valitut ovat sinne henkilökohtaisesti halunneet. Oppilasmäärältään Pohjois-Haagan yhteiskoulu on iso, noin 850:n oppilaan koulu. Koulussa toimivat kuraattori ja psykologi, eivätkä he kierrä muissa kouluissa toisin kuin monissa muissa kouluissa.

Koulusta saimme oman luokkatilan, jossa toteutimme parkkitoimintaa. Tilan löytyminen oli hieman haastavaa, sillä luokkahuoneet koulussa olivat hyvin täynnä. Lopulta saimme parkkiti-laksi pienen luokkatilan, joka oli hyvin keskeisellä paikalla koulussa. Paikkana luokka oli lois-tava, sillä jokainen koulun nuorista tiesi, missä se sijaitisi. Parkkitilan heikkoutena oli, että viereisen liikuntasalin äänet kuuluivat selvästi. Luokassa ei ollut oppitunteja parkkijakson ai-kana, mutta normaalisti sitä käytetään paljon myös opetukseen. Luokka sopi meidän tarkoi-tukseen erittäin hyvin. Se oli sopivan pieni, joten oppilas istui lähellä parkkiohjaajia, jolloin keskusteluista tuli läheisempiä.

3 Työrauha koulussa

3.1 Työrauha on subjektiivinen, suhteellinen ja muuttuva

Koulujen tehtävänä ei ole enään vain opettaa tarpeellisia tietoja oppilaille. Koulujen tehtävänä nähdään olevan yhä enemmän kasvattaa oppilaat hyvän itsetunnon omaaviksi itsenäisiksi ja yhteistyökykyisiksi ihmisiksi. (Jantunen & Haapaniemi 2013, 39.) Opettajien ja koulujen tehtävä on kasvattaa vastuullisia ja kunnan kansalaisia yhteiskuntaamme. Tietojen ja taitojen opettamisen lisäksi opettajat ovat yhä enemmän myös kasvattajia. Jotta oppilaat

voisivat keskittyä kouluissa tietojen ja taitojen kartuttamiseen, on työrauha luokassa oltava kunnossa. Tärkeä osa työrauhaa on itsehallinnan kehittäminen. Oppilaat tarvitsevat tilaa omille ratkaisuilleen itsehallinnan kehittymistä varten. Rangaistusten käyttäminen työrauhan saamiseksi voi estää oppilaan itsehallinnan kehittymistä. Vanhan ajan menetelmät loivat mahdollisesti siis työrauhaa, mutta nuoret oppivat vain pelkäämään auktoriteettia ja eivät oppineet itsehallintaa. (Saloviita 2014, 23-24.)

Matti Koskenniemi (1944) toi ensimmäisenä työrauha-käsitteen Suomeen. Hänen mukaansa työrauhan tulisi liittyä jokaisen oppilaan itsehallinnan kehittämiseen. (Koskenniemi & Hälinen, 1970, 246.) Levinin ja Nolanin mukaan työrauhaongelmat ovat käyttäytymistä, joka häiritsee opettamista, loukkaa toisten oikeutta opiskella, aiheuttaa psykologista tai fyysistä uhkaa tai tuhoaa ympäristöä. (Levin & Nolan 2004.) Kuitenkin Saloviidan (2014, 25-28) mukaan suurin osa työrauhaongelmista on normaalia käytöstä, kuten juttelua, paikalta liikkumista tai tehtävien tekemättä jättämistä.

Toisen määritelmän mukaan käyttäytyminen on ongelma työrauhalle, jos se häiritsee opettamista tai oppimista, uhkaa muita tai rikkoo yhteiskunnan moraaleja ja lakeja vastaan. Tämä Charlesin (2005, 3) kehittämä työrauhaongelmien määritelmä asettaa työrauhan enemmän yhteiskunnalliseksi ongelmaksi. Charlesin mukaan myös oman oppimisen tavoitteiden häiriintyminen oman käytöksen vuoksi on työrauhaongelma. (Saloviita 2014, 26.)

Tutkimusten mukaan työrauha heijastaa tutkittavan persoonallisuutta ja näkemyksiä kasvatuksesta, opetuksesta, niiden päämääristä ja käytettävistä opetusmenetelmistä. Opettajat näkevät työrauhan opettamis- ja työskentelyrauhana, kun taas oppilaat näkevät sen oppimis- ja oleskelurauhana. Vaikka näkemykset ovat erilaiset sekä oppilaat että opettajat pitävät oppituntien työrauhaa tärkeänä (Helamaa 2008, myös Lahemaa 2001). (Holopainen, Järvinen, Kuusela & Packalen 2009, 9.)

Noin joka viidettä luokkaa häiritsevät työrauhaongelmat. Oppilaat ovat kriittisempiä työrauhan suhteen kuin opettajat (Saloviita 2014, 27). Suomessa työrauhaongelmat luokissa ovat suurempia kuin muissa maissa. PISA 09 -tutkimuksessa suomalaislapset kokevat hälinän tunneilla tavalliseksi selvästi enemmän kuin muiden OECD-maiden oppilaat. Kymmenestä oppilaasta neljän mielestä on tavallista, etteivät oppilaat kuuntele mitä opettaja sanoo. Suomalaisien lasten arviot koulujen työrauhasta ovat selvästi OECD-maiden keskiarvojen huonommalla puolella. On kuitenkin mainittava, että huonosta koetusta työrauhasta huolimatta, suomalaisista lapsista suurin osa pystyy mielestään työskentelemään vaivatta suurimmalla osalla tunneista. (Harinen & Halme 2012, 13.)

Syitä lasten ja nuorten huonoon käyttäytymiseen on monia. Saloviita (2014) listaa käyttäytymisongelmien syyksi yhteiskunnan muuttumisen, lasten tarpeiden laiminlyönnin, tunnustuksen ja itsearvostuksen hakemisen, lapsen kehitystason ja kehityksen häiriöt sekä opetuksen laadun. Lapsista on tullut tasavertaisempia kuin aiemmin verrattaessa aikuisiin ja opettajien on löydettävä uusia työrauha menetelmiä. Tämän lisäksi lasten fyysisten ja henkisten tarpeiden on oltava täytetyt myös kotona. Opettajan keino ehkäistä käyttäytymisongelmia on opetuksen laatu. Opettajan on vaikea vaikuttaa aiempiin syihin, mutta omaan opettamiseen laatuun hän voi vaikuttaa. Hyvässä opetuksessa taso ja etenemisvauhti ovat lapsille sopivat. (Saloviita 2014, 36-45.)

3.2 Kurinpidon historia ja nykyhetki koulussa

Koulukuri on muuttunut viimeisen parin sadan vuoden aikana paljon. 1800-luvulla kouluissa, silloisissa oppikouluissa, rangaistuksena käytettiin arestikoppeja ja ruumiillista rangaistusta. Uno Gygnaeuksen ohjeena kuitenkin oli, että opettajan tulisi voida katseellaan hiljentää luokka. Samojen ohjeiden mukaan tunneilla tuli olla äärimmäisen hiljaa ja viittaamisenkin piti tapahtua vain kohottamalla yhtä sormea. Tämän jälkeen 1900-luvulla korostettiin lapsen ja aikuisen välistä myönteistä ja luottamuksellista suhdetta. Tämän suhteen puolesta puhujia oli muun muassa Soininen (1911), Koskenniemi (1944) ja Haavio (1948). Ruumillinen kuritus kiellettiin Suomen valtion kouluissa 1914. Kieltoa kuitenkin kierrettiin. Jotkut opettajat kutsuivat vanhemmat kurittamaan lapsiaan kouluun, sillä vanhemmilta kurittaminen kiellettiin vasta 1984. Kun vapaakasvatus (1960-70 luvuilla) nosti päätään Suomessa, pääsivät oppilaat mukaan koulujen päätöksentekoon kouluneuvostossa. 1980-luvulla nämä neuvostot kuitenkin lopetettiin ja nyt nämä oppilaskunnat ovat taas nousemassa. Viime vuosina linjaukset ovat olleet taas koventumassa. Esimerkiksi vuonna 2003 Perusopetuslaissa säädettiin, että rehtori ja opettaja saavat "välttämättömien voimakeinojen" avulla poistaa vastarintaa tekevän oppilaan koulusta. Sopivien rangaistusmuotojen löytyminen on ollut haasteellista. (Saloviita 2014. 18-21.)

Kuitenkin kouluissa on käyty paljon keskustelua, millainen rangaistus olisi sopiva oppilaalle, jotta tämä saataisiin vähentämään epätoivottua käyttäytymistä. Kurinpidosta koulussa on säädetty perusopetuslaissa (1998). Laissa käydään läpi opetuksen järjestäminen, opetus, arvionti, työaika sekä oppivelvollisuus ja oppilaan oikeudet sekä velvollisuudet. Perusopetuslain 35§ mukaan oppilaan on suoritettava tehtävänsä tunnollisesti ja käyttäytyttävä asiallisesti. Jos oppilas aiheuttaa vahinkoa, on hänen korvattava se vahingonkorvauslain mukaisesti (Perusopetuslaki 35§, 1974). Oppilas voidaan myös kasvatuksellisista syistä määrätä puhdistamaan tai muutoin korjata tekemänsä vahinko (Perusopetuslaki 35§, 2013).

Nykypäivänä ensimmäinen toimenpide on kasvatuskeskustelu. Perusopetuslain momentissa 35a§ käydään läpi kasvatuskeskustelu, joka lain mukaan on ensisijainen toimenpide, jos oppilas on käyttäytynyt huonosti tai muutoin rikkonut koulun sääntöjä. Kasvatuskeskustelu saa kestää enintään kaksi tuntia ja se voidaan järjestää joko kerralla tai useammassa osassa. Kasvatuskeskustelun tavoitteena on käydä läpi keskusteluun johtanut tilanne ja etsiä käyttäytymisen syitä sekä seurauksia. Tavoitteena on myös löytää keinoja koulussa käyttäytymisen ja oppilaan hyvinvoinnin edistämiseksi. (Perusopetuslaki 35a§, 2013.) Parkki-toimintamme on samantyylistä kuin kasvatuskeskustelu, mutta tuomme toiminnallamme tavan käsitellä tilanne heti. Opettajat voivat lisäksi käydä kasvatuskeskustelun nuorten kanssa, jos näkevät sen tarpeelliseksi. Meidän tavoitteenamme on myös parantaa oppitunnin työrauhaa välittömästi, jos tunnilla itsensä hallitseminen ei nuorelta onnistu.

Opettajalla on lain mukaan oikeus määrätä oppilaalle enintään kahden tunnin jälki-istunto tai antaa tälle kirjallinen varoitus, jos oppilas on häirinnyt opetusta tai rikkonut koulun sääntöjä. Opettaja saa myös määrätä oppituntia häiritsevän oppilaan poistumaan oppitunnin ajaksi luokahuoneesta tai muusta koulun järjestämästä tilaisuudesta. (Perusopetuslaki 36§, 2003.) Uusimmassa perusopetuslaki lisäyksessä vuonna 2013 kirjoitettiin, että opetuksen järjestäjän on huolehdittava siitä, että oppilaalle, joka on poistettu 36§ toisen tai kolmannen momentin nojalla, järjestetään tarvittava oppilashuolto. Opettaja ei siis voi jättää oppilasta ilman valvontaa, jos poistaa tämän luokasta. (Perusopetuslaki 36 h§, 2013.) Meidän paikkamme koulussa on juuri tässä opettajan ja oppilashuollon välissä. Tuomme kouluun opettajalle mahdollisuuden poistaa häiritsevä oppilas lain määräämällä tavalla.

4 Parkkitoiminta

Useat kaupungit järjestävät asukkailleen parkkitoimintaa. Sitä ei pidä kuitenkaan sekoittaa kouluissa toimivaan parkkiin. Esimerkiksi Rovaniemellä parkkitoiminta on alle 29-vuotiaiden nuorisotyöllisyyteen vaikuttavaa kuntouttavaa työtoimintaa tai työkokeilua (Rovaniemen kunta. Parkkitoiminta). Toisaalla esimerkiksi Kokkolassa parkkitoiminnalla tarkoitetaan yli kolmevuotiaiden alle kouluikäisten maksullista ohjattua ja valvottua leikkikenttä toimintaa (Kokkolan kunta. Leikkikentät). Meidän projektissamme parkki on yläasteikäisille rauhoittumis- ja oman käyttäytymisen pohdinta paikka. Parkkitoimintamme on oma sovellus Jari Koposen Parkki®-toimintamallista, Anne Kataksen mallista ja muiden luomista parkkimalleista.

4.1 Parkki®-toimintamalli

Jari Koponen on kehittänyt Parkki®-malliaan jo vuodesta 1995, joten se ei ole ihan uusi kokeilu suomalaisessa koulumaailmassa. Ensimmäinen Koposen kokeilu oli Jaakkolan

yläasteella Keravalla vuonna 1996. (Koponen 2002, 12-14.) Parkkitoiminnan ajatuksena on yhdessä muiden aikuisten kanssa luoda lapsille turvallinen kasvuympäristö. Lisäksi tavoitteena on tarjota tukea lapsille ja nuorille silloinkin, kun he eivät sitä halua tai kykene sitä vastaanottamaan. (Koponen 2002, 57.)

Koposen Parkki-toiminnan pääajatusmalli oli, että oppitunnilla ja luokassa opiskellaan, Parkissa rauhoitutaan ja puretaan opiskelun esteitä. Parkin toiminta pyrkii vaikuttamaan nimenomaan oppilaan käytökseen ei persoonaan. Ajallisesti Parkki on lyhyt, sillä se kestää vain kyseisen oppitunnin loppuun ja seuraavalla oppitunnilla oppilas jatkaa opiskeluaan normaalisti luokassa. Koposen mallissa Parkki toimii yleisopetuksen, kuraattorin, terveydenhoitajan ja kodin keskiössä. (Koponen 2002, 40-41.)

Tapahtumat kulkevat toimintamallissa loogisesti. Opettaja voi lähettää tunnilla häiriköineen oppilaan Parkkiin tai oppilas voi itse pyytää opettajalta lupaa mennä Parkkiin. Opettajilla on luokassaan Parkki-lahetteita, joihin hän perustelee päätöksensä. Parkissa kaikki alkaa oppilaan kohtaamisella. Aluksi kysellään perustietoja, jonka jälkeen pureudutaan luokasta poistumiseen. Parkinohjaaja kirjaa tiedot seurantaraporttiin ja tarjoaa mahdollisuuden ilmaista asiansa ja tunteensa. Tärkeimpänä Koponen nostaa pysähtymisen, rauhoittumisen ja mahdollisen uhkatilanteen katkaisemisen. (Koponen 2002, 41-43.)

Koposen Parkkimalli (2002, 43) tuo työkaluja myös koulukiusaamiseen. Parkilla on rooli pysäyttää ja puuttua kiusaamiseen sekä vahingolliseen käyttäytymiseen.

Koponen on rakentanut tarkat säännöt Parkkiin lähettämisestä, työskentelystä Parkissa ja mitä tapahtuu Parkki-käynnin jälkeen. Yhteensä sääntöjä Parkissa on 24 ja ne ovat luotu tukemaan turvallisuudesta ja työrauhasta vastaavaa työtä. Parkki säännöissä huomioidaan muun muassa mitä tapahtuu, jos jättää saapumatta Parkkiin sekä miten pitkään Parkki kestää. Sääntöjen mukaan tärkeää on tieto, että jokaisella on oikeus omaan mielipiteeseen. Säännöissä kerrotaan myös mitä Parkissa tehdään ja miksi. Lopuksi säännöissä muistutetaan, että jokaisella oppilaalla on velvollisuus selvittää tehtävät, jotka ovat jääneet tekemättä Parkki-käynnin takia. (Koponen 2002, 46-49.)

Tämä parkkimalli on saanut myös kritiikkiä. Timo Saloviita (2013) kirjoittaa, että parkki helposti siirtää ongelmat jonkun muun syyliin. Opettaja ei itse kohtaa häiriköinyttä nuorta vaan unohtaa tilanteen. Saloviita sanoo myös, että parkki palkitsee myös käytöshäiriöitä, sillä oppilas olisi sen avulla onnistunut välttämään opiskelun. Saloviita korostaakin opettajan omaa toimintaa. (Saloviita 2013, 167.)

4.2 Parkkitoimintaa Nurmeksen koulussa

Laukkasen ja Iivanaisen opinnäytetyö *Parkkitädit marssivat kouluun* (2012) on kerännyt pienen otannan opettajien ja oppilaiden tuntemuksista Nurmeksen yläkoulussa toteutetusta parkkitoiminnasta. Parkkitoimintaa toteutettiin koulussa noin puolen vuoden verran. Tämän jälkeen Laukkanen ja Iivanainen on toteuttanut laadullisen tutkimuksen parkin hyödyllisyydestä. (Laukkanen & Iivanainen 2012.)

Laukkasen ja Iivanaisen toteuttamaan kyselyyn opettajille vastasi vain 12 opettajaa 33 opettajasta. Opettajien suhtautuminen parkkitoimintaan oli skeptistä. Opettajanhuoneessa oli esiintynyt naureskelua parkkitoimintaa ja sen tarpeellisuutta kohtaan. Kuitenkin tutkimuksen mukaan opettajat, jotka olivat lähettäneet oppilaan parkkiin, kokivat sen kuitenkin hyödylliseksi. Hyöty koettiin työrauhan saavuttamisena tunnilla, eikä niinkään poistetun oppilaan ongelmien selvittämisenä. (Laukkanen & Iivanainen 2012.)

Toiminnan käynnistyminen oli ollut vaikeaa. Opettajien luottamus parkkitoimintaa vetäneeseen nuorisotoimeen oli jostain syystä ollut vähäistä. Luottamus kuitenkin parani parkkitoiminnan edetessä. Opettajilla oli huolta, etteivät oppilaat mene tunnilta parkkiin, kun parkkilappujen palautusta ei toiminnan alussa valvottu. Tämä kuitenkin muuttui toiminnan edetessä. Muita opettajien huolia oli myös tehtävien tekemättä jääminen sekä leimautuminen huonona opettajana parkkiin turvautumisen takia. Skeptisestä suhtautumisestaan huolimatta kyselyyn vastanneet opettajat olivat antaneet kiitosta parkkitoiminnalle ja sitä vetäneelle nuorisotoimelle. Parkkitoiminnan ennaltaehkäisevä työote sai erityisesti kiitosta. (Laukkanen & Iivanainen 2012.)

Laukkanen ja Iivanainen itse arvioivat parkkitoiminnan edellytykseksi yhteistyön. He kokevat parkin olevan hyvä työkalu saada nuori pysähtymään. Kehitettävää löytyi opettajien ja parkkiohjaajien välisestä luottamuksesta. Parkkiohjaajat kokivat, että osa opettajista olivat yhteistyöhaluttomia ja tämän takia parkkitoiminnan aloittaminen oli ollut vaikeaa. Yksi kehitys-idea oli parkkitoiminnan kausittainen luonne. Parkkitoimintaa voisi toteuttaa muutaman viikon tai kuukauden kerrallaan, jolloin se ei rasittaisi niin paljon koulujärjestelmää. (Laukkanen & Iivanainen 2012.)

4.3 Maunulan yläkoulun parkkitoiminta

Kävimme haastattelemassa Maunulan yhteiskoulun parkkitoiminnan vetäjää Kaj Veckmania. Maunulan yhteiskoulu on noin 700 oppilaan koulu Helsingissä. Veckman on koulun elämäntiedon opettaja. Parkki on avoinna noin kymmenestä kahteen päivittäin. Oppilaan saapuminen parkkiin noudattaa melko samaa kaavaa kuin meidän mallissamme. Opettaja poistaa oppilaan tunnilta ja antaa hänelle mukaan ”parkkilähetteen”, johon on merkitty syy tunnilta

poistoon sekä oppitunnin aihe ja siihen liittyvät tehtävät. Parkkiluokkaan ohjataan myös rästikokeiden suorittajia ja tukiovetusta tarvitsevia oppilaita. (Veckman 2017.)

Veckmanin mukaan oppilaat saattavat olla usein niin kiihtyneitä, että parkkiin saavuttuaan heidän täytyy antaa rauhoittua hetki. Kännykällä oleminen ja hiljaa istuminen on ollut Veckmanin mukaan hyväksi todettuja keinoja rauhoittua. Kaikki parkissa käyneet oppilaat kirjataan ylös. Viikoittain parkissa käy noin 14 oppilasta, mikä on ollut parkkiohjaajan mielestä hyvä määrä. Hän koki, että muuten parkki on liian hiljainen, kun oppilaita ei ole tarpeeksi parkissa. (Veckman 2017.)

Maunulan yhteiskoulun parkkitila on koulun sisällä keskeisellä paikalla. Huone on akvaariomainen ja sinne kulku tapahtui lukiolaisille varatun tilan lävitse. Parkkiluokassa on isot lasiseinät, jotka eristävät ääntä huonosti. Jos viereisessä lukiolaisten tilassa on paljon opiskelijoita, ääni kantautuu helposti parkkiluokkaan. Tämä ei kuitenkaan ole Veckmanin mukaan huono asia. Veckmanin mielestä yläasteikäiset arvostavat lukiolaisia ja eivät tämän takia riehu parkkiluokassa. Heikkoutena parkkiluokassa on lukiolaisille varatut tietokoneet. Lukiolaiset saattavat olla samassa tilassa tekemässä tehtäviä tietokoneilla, kun parkkiluokkaan saapuneen oppilaan pitäisi pystyä rauhoittumaan ja keskustelemaan omasta käytöksestä. Veckmanin mukaan lukiolaisten läsnäolo parkissa tekemässä tehtäviä on myös rauhoittanut joitakin oppilaita. (Veckman 2017.)

Parkkitoiminta on kerännyt kiitosta Maunulan yhteiskoulussa etenkin henkilökunnalta. Toiminta on ollut käynnissä nyt noin vuoden verran. Toiminta alkoi hitaasti ja opettajilla oli iso kynnys lähettää oppilaita parkkiin. Toimintaohjeissa oli sovittu, että viiden parkkikerran jälkeen järjestetään oppilaan vanhempien kanssa kasvatuskeskustelu. Opettajat antoivat palautetta, etteivät halunneet lähettää oppilasta parkkiin, koska viiden kerran jälkeinen kasvatuskeskustelu tuntui liian isolle rangaistukselle. Viiden kerran sääntö poistettiin palautteiden jälkeen ja opettajien kynnys lähettää oppilas parkkiin laski selvästi. Yhteydenotto vanhempiin on ollut tämän jälkeen harkinnanvaraista. Parkkiin saapuneiden oppilaiden asioiden eteenpäin vieminen, esimerkiksi kuraattorille on ollut harvinaista. Veckmanin mukaan parkista ei ole tullut Saloviidan pelkäämä ”nuorten olohuone”. Hänen mukaansa parkki on onnistunut pysymään sopivana paikkana nuorille. (Veckman 2017.)

4.4 Muita parkkitoiminnan sovelluksia

Pohjois-Haagan yhteiskoulussakin on järjestetty aiemmin parkkitoimintaa. Koulun nykyinen kuraattori Anne Katas (2011) teki kyselyn, jolla selvitettiin koulussa esiintyviä työrauhaongelmia. Tulosten perusteella koulussa kokeiltiin erilaisia toimia työrauhan parantamiseksi. Niitä olivat muun muassa parkkitoiminta, opettajien koulutus, tähtiluokkakilpailu, työrauhatyöskentely luokittain sekä tehostettu lukuvuoden aloitus

yläkoulun aloittaville 7-luokkalaisille. (Katas 2011, 33.) Parkkitoimintassa toistuvasti oppitunteja häirinnyt oppilas erotettiin 1-7 päiväksi luokastaan. Oppilas sai opetusta parkkiohjaajan johdolla pienryhmässä. Tätä toimintaa ei jatkettu yhden lukuvuoden jälkeen perustellen, että parkkitoiminta ei saavuttanut toivottua tulosta. Opettajat olivat kokeneet toiminassa hyviä ja huonoja puolia. Jonkun mielestä tehtävien antaminen oli turhan työlästä, mutta toiminta myös rauhoitti luokkaa opettajien mukaan. (Katas 2011, 40-43.)

Helsingin yliopiston Viikin normaalikoulussa PARKKI- toiminnalla pyritään lisäämään opiskelumotivaatiota ja rauhallista tuntityöskentelyä. Opettajat voivat lähettää oppilaan tunnilta rauhattomuuden tai keskittymisvaikeuksien takia PARKKI-luokkaan. Luokassa oppilaalla on mahdollista tehdä kokeita, opintoja korvaavia suorituksia sekä yksilöllisesti laadittuja opintokokonaisuuksia. Viikin normaalikoulussa PARKKI-toiminnasta vastaa koulukuraattori. (Viikin normaalikoulu.)

Myös opinnäytetöitä on tehty aiemmin parkkitoimintaan liittyen. Marjo Jokela ja Nanna Kaksonen (2014) loivat oman sovelluksensa parkkitoiminnasta Kymintehtaan kouluun Kouvolassa. Heidän parkkitoimintansa lähti samoista perusteluista liikkeelle. Luokassa yksilö tai ryhmä oli käyttäytynyt huonosti ja luokan työrauha oli huono. Jokelan ja Kaksosen parkki oli avoinna 9-15 joka päivä. Parkissa tehtiin aluksi opettajan antamat tehtävät, jonka jälkeen tarvittaessa keskusteltiin arjen haasteista ja mieltä painavista asioista. Jokela ja Kaksonen käyttivät parkkilähetteitä, jotka jotkut opettajat olivat kokeneet työläiksi. Lopuksi he olivat käyttäneetkin puhelinyhteyttä opettajien yhteydenottoon. (Jokela & Kaksonen 2014, 24-25, 28.)

5 Oppilashuoltotyö ja oppilashuoltoryhmä

Oppilashuoltoa varten on säädetty erikseen oma laki, jolla taataan jokaiselle oppilaalle ja opiskelijalle tietyt puitteet opiskelun mahdollistamiseksi varten. Kuten koko koulujärjestelmä, niin myös oppilashuoltolaki elää ajan mukana ja painopisteet vaihtelevat sen hetkisten käsitysten mukaisesti.

Nykyisen oppilashuoltolain tarkoituksena on listattu opiskelijoiden hyvinvointiin ja koulun viihtyvyyteen liittyviä seikkoja. Ensimmäisenä kohdaksi on listattu oppimisen, terveyden ja hyvinvoinnin, osallisuuden edistäminen sekä ongelmien syntymisen ehkäisy. Jokainen osa listasta on nykyisen sosiaalityön ydinkohtia. Lain mukaan jokaisella koululla on velvollisuus edistää kyseisiä kohtia riippumatta sen hetkisestä tilanteesta. Kouluja ja koulujen henkilökuntia on erilaisia, joten jossakin koulussa edistäminen voi olla hankalaa, kun taas toisessa koulussa oppilashuoltotyön edistäminen voi olla pienten asioiden muuttamista suurella tuloksella. Lain

tarkoituksena on edistää oppilaitoksen hyvinvointia sekä turvata varhainen tuki. (Oppilashuoltolaki 2§, 2013.)

Oppilashuoltoryhmän tarkoituksena on tukea oppilaiden kouluhyvinvointia ja oppimista. Oppilashuoltoryhmä on lähtökohtaisesti koulun sisällä toimiva monialainen ryhmä koulun henkilökuntaa. Oppilashuoltoryhmään kuuluu aina kuraattori, terveydenhoitaja sekä koulussa oppilashuollosta vastaava esimies. Koulun koosta riippuen tämä esimies voi olla koko koulun rehtori tai suuremmissa kouluissa vararehtori tai joku muu kenelle on annettu vastuu oppilashuollosta. Joissakin tapauksissa ryhmään saattaa kuulua myös jokin koulun ulkopuolinen taho. Pie-nissä kouluissa voi olla ulkopuolinen toimija, kuten nuorisotalon ohjaaja tai iltapäiväkerhon järjestäjä. (Oppilashuoltolaki 14§, 2013.)

Oppilashuoltoryhmä Pohjois-Haagan yhteiskoulussa toimii melko tiiviisti yhdessä ja se kokoontuu viikoittain. Kokouksissa käsitellään yksittäisten tukea tarvitsevien oppilaiden asioita, sekä suurempia koko koulua, luokka-asteita tai luokkia koskevia teemoja ja ilmiöitä, esimerkiksi työrauhaongelmia tai tulevia oppilashuollon tapahtumia. Pohjois-Haagan yhteiskoulun oppilashuoltoryhmään kuuluu kymmenen henkilöä. Ryhmään kuuluvat vararehtori, joka on myös koulun oppilashuoltovastaava, kuraattori, koulupsykologi, terveydenhoitaja, molemmat koulun erityisopettajista sekä lukion ja yläasteen molemmat opinto-ohjaajat. Pohjois-Haagan yhteiskoulu on suuri koulu tarkasteltaessa oppilasmäärää (noin 850 oppilasta), näin myös oppilashuoltoryhmässä on paljon jäseniä.

6 Murrosikäinen nuori

Yläkoulunsa aloittava nuori on usein samalla myös murrosiän alkuvaiheessa. Kehossa tapahtuu sekä fyysisiä että psyykkisiä muutoksia. Fyysisiä muutoksia puberteetin aikana pojilla on esimerkiksi äänenmurros ja tytöillä rintojenkasvu. Useimmiten nuoruus jaetaan kolmeen jaksoon. Aalberg ja Siimes (1999) jakavat nuoruuden aikaiseen nuoruuteen (12-14 vuotiaat), keskinuoruuteen (15-17 vuotiaat) ja myöhäisnuoruuteen (18-22 vuotiaat) (Ellonen 2008). Yläkouluikäiset kuuluvat siis aikaisen nuoruuden piiriin ja ovat siirtymässä kohti keskinuoruutta.

Nuoren persoonallisuudessa ja tunne-elämässä tapahtuu paljon muutoksia murrosiässä. Nuori ymmärtää olevansa erillinen yksilö. Hänelle tulee omia mielipiteitä, asenteita ja mieltymyksiä. Nuoren tunteet ja käytös voivat muuttua. Ennen iloinen ja valoisa nuori saattaa muuttua pahantuuliseksi sekä työkeäksi. Hän ei välttämättä pysty hallitsemaan kaikkia tunteitaan ja ne voivat kuohua hyvinkin herkästi. Nuoren taantunut käytös on välttämätön vaihe nuoruudessa. Nuori saattaa olla hyvinkin levoton, epäsiisti, kiroilla tai muuten

käyttäytyä kuin pieni lapsi. Se menee kuitenkin ohi iän mukana. (Mannerheimin lastensuojeluliitto.)

Osalla nuorista ongelmakäyttäytyminen lisääntyy puberteetin aikana. Hormonien, pojilla testosteronin ja tytöillä estrogeenin lisääntyminen, onkin nähty olevan yhteydessä aggressiivisuuden kasvuun. Nuoret kehittyvät myös hyvin eriaikaisesti. On todettu, että tytöillä, joilla alkaa puberteetti varhain, on enemmän kielteisiä tunteita. Huomioitavaa on, että myös myöhäisen puberteetin tytöillä on samoja tunteita. Kuitenkin sekä varhaisen että myöhäisen puberteetin nuoret pärjäävät koulussa keskivertoa paremmin. (Nurmi, Ahonen, Lyytinen, Lyytinen, Pulkkinen & Ruoppila 2014, 144.)

Mannerheimin lastensuojeluliiton vanhempainnetissä kerrotaan, että nuori voi olla ajattelussaan hyvinkin mustavalkoinen. Hän saattaa olla ärsyyntynyt vain jonkun opettajan läsnäolosta. Nuori saattaa myös testaila vanhempien ja opettajien rajojen pitävyyttä erilaisilla kokeiluilla. Tällöin rajoista on pidettävä tiukasti kiinni tai muuten kokeilut eivät jää vain kokeiluiksi. (Mannerheimin lastensuojeluliitto.)

Yläkouluissa oppilasta ei mahdollisesti nähdä enää yhtä yksilöllisesti kuin alakoulussa. Kun vielä alakoulussa opettaja opetti samaa luokkaa melkein kaikilla tunneilla, yläasteella jokaisella aineella on oma opettajansa. Kuitenkin myös yläasteella oleva nuori kaipaa sitä, että hänet nähdään yksilönä. Opettajalla on iso rooli tässä vaiheessa. Koulun on tuotava nuoren elämään myös pysyvyyttä ja turvallisuutta. (Savolainen 2010, 11.)

7 Toiminnallisen projektin toteutus vaiheittain

7.1 Projektin etenemisen vaiheet

Suoritimme opinnäytetyön toiminnallisena projektina. Projektilla pyritään kehittämään jotain uutta ja sillä on oltava selkeä asiakkaan tilaukseen perustuva tavoite (Ruuska 2006). Ruuska määrittelee projektin myös näin: “projekti on joukko ihmisiä ja muita resursseja, jotka on tilapäisesti koottu yhteen suorittamaan tiettyä tehtävää.” (Ruuska 2012, 19.) Projektimme päätekijöinä olimme me ja työelämäkumppanimme Pohjois-Haagan yhteiskoulu. Teimme yhteistyötä koko koulun henkilökunnan kanssa, mutta pääasiallisesti kuraattori Anne Kataksen ja oppilashuoltoryhmän kanssa.

Perinteisesti projektilla on kolme vaihetta: suunnittelu, toteutusvaihe sekä päättämisen ja arviointivaihe. Tätä kutsutaan elinkaarimalliksi. Tällä korostetaan sitä, että projektilla on selkeä alku sekä loppu ja projektit ovat kertaluontoisia. Hyvä suunnittelu on toiminnallisen projektin perusta. Se on väline tavoitteiden saavuttamiseksi ja sen tavoitteena on tuottaa

lisäarvoa toiminnalle. Hyvätkään suunnitelmat eivät takaa, etteikö toteutuksen aikana voisi sattua yllätyksiä. (Paasivaara, Suhonen & Virtanen 2013, 79-80)

Suunnittelu on luovaa pohdintaa, siitä miten projektin tavoitteet saavutetaan. Suunnittelussa on otettava huomioon, mitä projektilta odotetaan ja millaisia vaikutuksia sillä haetaan. (Paasivaara ym. 2013, 82) Meidän projektimme suunnitteluvaihe kesti ajallisesti puoli vuotta. Alkaen siitä, kun Pohjois-Haagan yhteiskoulun oppilashuoltoryhmä pyysi meitä toteuttamaan parkkitoimintaa heidän koulullaan. Alkuun tietomme parkkitoiminnasta olivat hyvin vähäisiä, mutta halusimme kuitenkin tehdä opinnäytetyön nuorten parissa. Kävimme tapaamassa kuraattori Katasta muutaman kerran ja hän kertoi ajatuksistaan parkkia kohtaan. Parkki olisi paikka, johon opettaja lähettää oppituntia häirinneen nuoren ja parkkiohjaajien tehtävänä olisi keskustella nuoren kanssa tilanteesta ja antaa nuorelle aikaa sekä mahdollisuus jutella. Tämän jälkeen oppilas voisi tehdä tunnilta jääneitä tehtäviä. Päätimme ottaa idean vastaan. Tapasimme myös oppilashuoltoryhmän kaksi kertaa ja kokouksissa keskustelimme parkin sisällöstä. Oppilashuoltoryhmän tuki oli tärkeää, sillä he olivat myös äänitorvemme opettajien suuntaan aluksi.

Pohdimme etukäteen kuinka parkkitilanteet voisivat mennä. Suunnittelimme kuinka keskustelu parkissa lähtisi käyntiin. Tilannetta ei voi suunnitella kovin tarkkaan, sillä jokainen tilanne on ainutlaatuinen. Loimme kuitenkin keskustelun perustaksi keskusteluvaiheet. Ne helpottivat meitä rakentamaan hyviä keskusteluita ja pysymään asiassa. Parkkiohjaajan on itse tajuttava missä vaiheessa siirtyä eteenpäin seuraavaan vaiheeseen ja milloin myös palata edelliseen kohtaan. Pohdimme paljon, miten rakentaa keskustelu siten, etteivät nuoret pidä parkkia liian kivana paikkana, mutta eivät myöskään pelkäisi sinne tuloa. Rakensimme parkille säännöt (Liite 1) etukäteen ja niistä kiinni pitäminen oli suuressa osassa haastetta, ettei parkista tulisi liian mukava paikka. Sääntöjä parkissa oli viisi kappaletta. Niissä kerrottiin, että parkissa jokaisella on oikeus mielipiteeseen ja tulla kuuluksi, käyttäytymisen tulee olla toisia kunnioittavaa, kännykkä on pidettävä repussa tai taskussa, parkissa ollaan kuluva tunnin loppuun asti ja parkin jälkeen on hoidettava kotitehtävät. Suunnittelu vei paljon aikaa, mutta se oli todella tärkeää. Tiesimme myös, että toiminnan aikana pitäisi varmaan muokata suunnitelmaa.

Suunnitelmassa on otettava huomioon myös aikataulu ja resurssit. Sovimme kuraattorin kanssa, että aika sopiva parkille olisi kahden kuukauden mittainen erityisen työrauhan tarkkailujakso kevään aikana. Lukuvuosi on jaettu viiteen jaksoon, joten meidän kokeilumme oli sopivasti yhden jakson mittainen. Päätimme samalla, että parkille riittäisi neljä tuntia päivässä aukioloajoiksi. Aamupäivän viimeiset tunnit ja iltapäivän ensimmäiset olivat kuraattorin ja oppilashuoltoryhmän mukaan ne tärkeimmät. Olimme myös valmiit muokkaamaan aukioloaikoja opettajien toiveiden mukaisesti. Parkkitilaksi saimme koulun

keskellä sijaitsevan luokkatilan, jota käytettiin myös toisinaan opetukseen. Tila oli sopivan pieni ja keskeisellä paikalla koulussa.

Toteuttamisvaiheessa tehtiin itse työ. Tehtävämme oli perustaa parkki koulun tiloihin sekä tavata ja keskustella luokasta poistettujen nuorten kanssa. Keskustelut kestivät aina kyseisten tuntien loppuun. Nuorten kanssa tutustuttiin ja käytiin luokasta poistamiseen johtanut tilanne läpi. Usein keskusteltiin myös yleisesti luokan työrauhasta ja asioista, jotka saavat nuoren hallitsemaan itsensä. Toteutusvaiheessa pidimme kirjaa käynneistä oppimispäiväkirjan avulla. Oppimispäiväkirjan avulla pystyy arvioimaan omaa oppimista hyvin. Se on tarkoitettu erityisesti kirjoittajan itsensä käyttöön. Siinä tärkeää on erityisesti oppimiskokemusten kirjaaminen ja niistä muodostuva prosessi. (Mykrä & Hätönen 2008, 73.) Oppimispäiväkirjan avulla pohdimme onnistumisiamme ja kehittämisaikavaiheita keskusteluissa. Arvioimme oppimispäiväkirjan avulla jokaisen uuden parkkikävijän jälkeen mitä voimme tehdä paremmin seuraavan kävijän kohdalla.

Viimeinen osio päättämisen- ja arviointivaihe on tärkeä, ettei projekti jää epämääräiseksi, joka ei ole koskaan päättynyt. Projektimme päättämispäivämäärä määräytyi helposti jakson loppumiseen. Päättämisen vaiheeseen kuuluu, miten tuloksia aiotaan hyödyntää. Jaamme tuloksemme Pohjois-Haagan yhteiskoulun oppilashuoltoryhmän kanssa sekä Theseus-tietokannassa. Arviointi on iso osa projektia. (Paasivaara ym. 2013) Pohdimme projektimme onnistumista asetettujen tavoitteiden täyttymisen näkökulmasta. Tavoitteenamme oli 1. suunnitella, toteuttaa ja arvioida Pohjois-Haagan yhteiskoululle nuorta tukevaa parkkitoimintaa, 2. tehdä parkista paikka, jossa nuori pystyisi puhumaan käytöksestään sekä 3. antaa opettajille matalankynnyksen tuki luokan työrauhan ylläpitämiseen. Hankkeille on ominaista, että niiden lopputuloksen sisällöt täsmentyvät vasta työn edetessä. Alkuperäinen tavoite harvoin muuttuu, mutta toteutussuunnitelmaa on tarkistettava usein toiminnan edetessä. (Ruuska 2006.) Arvioimme suunnitelmaamme koko projektin ajan. Mietimme tarvitseeko parkin aukioloaikoja vaihtaa. Pohdimme jokaisen parkkikäynnin jälkeen onnistumistamme sekä sitä miten voisimme parantaa toimintaamme. Itsearviointiin apuna käytimme oppimispäiväkirjaa, johon kokosimme jokaisesta parkkikäynnistä tuntemukset ja onnistumisen tai epäonnistumisen kokemukset ylös. Sen avulla voimme reflektoida omaa oppimistamme ja nähdä tilanteiden kehittymisen.

Mahdollisia ongelmia projektin aikana voi tulla useita. Jos projektia ei ole valmisteltu tarpeeksi huolellisesti tai tavoitteet ja rajaukset eivät ole selviä, on koko projektin toteuttaminen hankalaa ja ongelmia voi syntyä (Ruuska 2006, 36). Erityisesti meidän projektissamme oli hyvin tärkeää, että tilaaja sitoutui hankkeeseen. Jos opettajat eivät olisi lähettäneet nuoria parkkiin, projekti olisi epäonnistunut. Projektissa on hyvä ottaa molemmat puolet mukaan jo suunnitteluvaiheeseen. Näin projektista saadaan enemmän yhteinen hanke.

(Ruuska 2006, 37-38.) Mahdollisten epäonnistumisten pohtiminen on tärkeää, jotta niihin voi valmistautua. Yksi epäonnistumisen kohta voi olla itse toiminta parkissa. Huonoimmassa tapauksessa parkista voi tulla paikka, johon nuoret yrittävät päästä, ja saavat näin palkinnon huonosta käytöksestään. Pyrimme huomioimaan tämän heti omassa käytöksessämme. Pidämme parkissa tiukasti kiinni säännöistä ja sen perusideasta parkissa keskustelemisesta. Pyrimme siihen, että parkkiin ei pelota tulla, mutta ei myöskään haluta tulla.

7.2 Koulun henkilökunta ja oppilaat tietoisiksi projektista

Työskentelimme tiiviissä yhteistyössä koulun henkilökunnan kanssa. Kuraattori Anne Kataksen kanssa teimme eniten yhteistyötä ja tapasimme neljä kertaa ennen parkkitoiminnan aloittamista. Keskustelimme näkökulmistamme ja saimme hyviä neuvoja parkkitoiminnan toteuttamiseen.

Kävimme tapaamassa Pohjois-Haagan yhteiskoulun oppilashuoltoryhmää heidän kokouksessaan kahdesti. Kerroimme projektistamme ja pyysimme heiltä näkemyksiä sekä kokemuksia parkkitoimintaan liittyen. Pohdimme kokouksessa esimerkiksi olisiko hyvä antaa nuorelle opetusta samalla idealla kuin aiemmin koulussa toteutetussa työrauhaprojektin parkissa. Tulimme kuitenkin siihen tulokseen, etteivät meidän taidot välttämättä riitä nuoren opettamiseen. Meidän roolimme olisi nuoren keskittymisen ja työrauhan parantaminen lyhyellä keskustelulla. Oppilashuoltoryhmässä puhuttiin mahdollisesta väkivalta- tai muuten uhkaavasta tilanteesta, jota emme saisi hallintaan. Jos tämän kaltainen tilanne olisi tullut eteen, oli tilanteeseen varauduttu. Tilanne olisi siitä hyvä, että meitä on kaksi parkissa ja toinen voi aina poistua hakemaan apua.

Yläkoulun opettajia kävimme tervehtimässä opettajakokouksessa helmikuussa. Ennen kokousta olimme jo lähettäneet opettajille sähköpostilla lyhyesti keitä olemme ja mitä teemme (Liite 2). Opettajakokouksessa kerroimme toiminnasta sen tavoitteista ja pyysimme opettajilta kommentteja parkkitoimintaan liittyen. Opettajat pohtivat jo opettajakokouksessa, että olisiko parkin parempi toimia iltapäivisin, jolloin oppilaat herkemmin häiritsevät tunteja. Opettajakokouksessa päätimme, että lisäämme parkin aukioloaikaa maanantaisin kello 16 asti. Yksi opettaja kysyi kokouksessa, saako hänen oppilas tulla tekemään koetta parkkiluokkaan. Kieltäydyimme kuitenkin vedoten mahdollisiin luokasta poistettuihin nuoriin, jotka tulevat parkkiin. Silloin koetta tekeväle oppilaalle tulisi etsiä uusi paikka tehdä koetta, koska parkissa käydään keskustelua eikä koetta tekevä nuori saa rauhaa.

Informoimme myös oppilaiden vanhempia ja kuraattori Katas välitti meidän kirjoittaman viestin vanhemmille Wilmassa (Liite 3). Viestissä avasimme ketä olemme ja mistä tulemme. Kerroimme mitä parkkitoiminnalla tarkoitamme ja miksi parkkiluokkaan voi joutua. Viestissä kerrottiin, että vanhemmat saavat tiedon lapsensa parkkikäynnistä Wilma-merkinnällä. Yksi

vanhemmista vastasi ja toivotti parkkitoiminnan tervetulleeksi kouluun. Hän toivoi, että jos hänen lapsi parkkiin tulee, hänelle informoitaisiin siitä, jotta kotona voitaisiin käydä lisää keskusteluja.

Oppilaille esittäydyimme aamun avauksessa, jossa kerroimme lyhyesti ketä olemme ja mistä tulemme. Kerroimme myös syitä miksi parkkiin voi joutua. Tiedotimme myös, että nuoret saavat Wilma-merkinnän parkkikäynnistä sekä, jos parkkiin ei tule vaikka olisi määrätty, saa poissaolomerkinnän. Juttelimme myös parkkiluokan ulkopuolella välituntia viettäneiden nuorten kanssa sekä kerroimme keitä olemme ja mikä parkki on.

7.3 Parkkitoiminnan soveltaminen

Toimimme Pohjois-Haagan yhteiskoulussa yhden jakson ajan. Jakso kesti kahdeksan viikkoa. Meillä on oma parkkiluokka, jonne oppilaat ohjataan opettajan toimesta. Käytimme paljon samaa kuin Jari Koponen Parkki-mallissaan, mutta Pohjois-Haagan yhteiskouluun soveltaen. Otimme mallia Timo Saloviidan opettajille luomista keinoista. Keskustelu on jaettu neljään kohtaan: kuuntele, puhu, kysy ja rakenna luottamusta (Saloviita 2013, 169). Näiden peruskivien kautta rakensimme oman mallimme.

Olimme koululla käytettävissä maanantaista perjantaihin kello 10-14. Pohjois-Haagan opettajien toivomuksesta lisäsimme maanantaille kaksi tuntia lisää parkin aukioloaika. Osallistuimme myös Pohjois-Haagan yhteiskoulun oppilashuoltoryhmään tuoden parkissa tapahtuvan toiminnan oppilashuoltoryhmän tietoisuuteen.

Parkkityöskentely alkoi, kun opettaja poisti oppilaan luokasta. Opettaja joko täytti punaiseen korttiin syyn luokasta poistamiseen (Liite 4) tai lähetti oppilaan itse kertomaan parkkiin tunti häiriköinnistään. Punaiseen korttiin merkittiin opettajan ja oppilaan nimet, päivämäärä ja aika. Näiden lisäksi kortissa oli muutama rastitusvalinta esimerkiksi puhelimen käyttö, liiallinen häiritsevä käytös, kiusaaminen sekä muu syy. Lopuksi kortissa oli lyhyt kuvaus tilanteesta -kohta. Tämän jälkeen nuori tuli parkkiluokkaan, jossa me odotimme häntä. Päätimme ottaa punaisen kortin käyttöön myös, sillä se oli opettajille tuttu. Ajattelimme, että sen täyttämiseen ei kuluisi opettajalta paljoa aikaa ja opetus voisi jatkua mahdollisimman nopeasti normaalisti.

Työskentely alkoi nuoren rauhoittamisesta. Nuori saattoi olla kiihtynyt tai hän tuli itkien parkkiin. Tämän jälkeen keskustelu alkoi. Tapasimme usein nuoren ensimmäistä kertaa ikinä, joten alkuun kyselimme muutamia perustietoja ja avasimme keskustelun usein mukavammilla aiheilla. Rakensimme nuoreen tarkoituksella luottamusta ja ajatusta, ettemme ole haukkumassa häntä. Emme rynnänneet suoraan keskusteluun luokasta poistamisen syistä. Kun keskustelu oli lähtenyt käyntiin, pystyimme ohjaamaan keskustelun luokasta poistamiseen ja

siihen liittyviin syihin. Pyysimme oppilasta kertomaan omin sanoin, mitä hänen mielestään luokassa tapahtui. Halusimme oppilaan kokevan, että hänen mielipiteitään kuunnellaan ja annetaan puhua rauhassa.

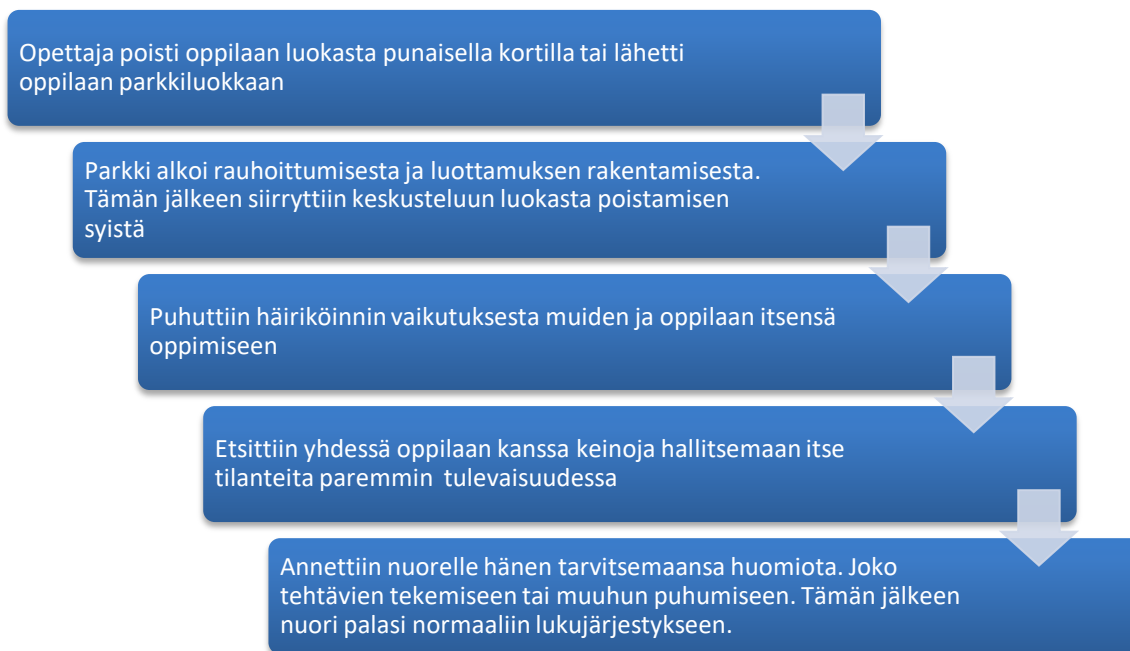
Kun tilanne oli käyty läpi ja nuori rauhoittunut, pohdimme nuoren kanssa mitä seurauksia luokassa häiriköinnistä on muille oppilaille. Pohdimme, miten nuoren käytös tunnilla vaikuttaa muiden ja hänen omaan oppimiseensa. Tämän jälkeen pohdimme nuoren kanssa mitä taitoja hänellä jo on, jotta hän oppisi hallitsemaan itseään tunneilla. Pyrimme löytämään erilaisia ratkaisukeinoja, jotka toimivat juuri kyseisen oppilaan kohdalla, jotta tunnit eivät enää häiriintyisi tai häiriöt vähenisivät.

Olimme varautuneet, että keskustelu voi syventyä koskemaan nuoren perhettä tai muusta elämästä johtuvia ongelmia. Pyrimme kuuntelemaan ja ohjaamaan nuorta eteenpäin kuraattorille ja psykologille, jos tilanne sen vaati. Kun tilanne rauhoittui ja keskustelut oli saatu mielestämme hyvin käytyä, annoimme nuorelle mahdollisuuden tehdä kotitehtäviä tai muita tehtäviä. Autoimme näissä tehtävissä tarpeen tullen. Kun välitunti alkoi, nuori palasi normaalin lukujärjestyksen pariin. Jos nuori ei olisi mielestämme pystynyt palaamaan tunnille, olisimme voineet tarpeen mukaan pitää häntä pidempään juttelemassa meidän kanssamme.

Olimme ottaneet huomioon myös, että parkkiluokkaamme voi saapua myös ryhmä. Kerroimme opettajille, että otamme vastaan mielellään maksimissaan kolmen henkilön ryhmän, jonka kanssa kävimme tilanteen saman kaavan kautta läpi. Pohdimme, että ryhmän kanssa tilanteet voivat olla haastavampia käydä läpi, sillä uho ja näyttäminen voivat nousta esille kavereiden edessä.

Jätimme opettajien vastuulle vanhemmille ilmoittamisen. Opettajat saivat itse valita haluavatko soittaa luokasta poistamisesta vanhemmille. Joka tapauksessa opettajat lähettivät Wilma-tietojärjestelmässä viestin huoltajille, jossa kertovat lapsen häiriköineen tuntia ja menneen parkkiin.

Otimme myös huomioon, jos joku oppilas käy parkkiluokassa useampia kertoja eikä käynnit vähene. Sovimme kuraattorin kanssa, että otamme hänet mukaan tilanteeseen. Tämän jälkeen kuraattori päättää jatkotoimenpiteistä.

8 Toiminnallisen projektin arviointi

Toimintamme onnistumisen mittaa arviointi. Arvioinnin päämääränä on nähdä, saavutimmeko projektin alussa asettamamme tavoitteet. Tarkoituksena on tuottaa tietoa, miten projekti on onnistunut kulkemaan kohti asetettuja tavoitteita. (Paasivaara, Suhonen & Virtanen 2013.)

Ensimmäinen tavoite oli suunnitella, toteuttaa ja arvioida parkkitoimintaa Pohjois-Haagan yhteiskoulussa. Arvioimme suunnitelman onnistumista ja projektin toteutusta koululla. Tarkastelimme, kuinka hyvin suunnitelmamme toteutui parkkikäynneissä, opettajien mukaan saamisessa sekä sitä oliko parkki oikeaan aikaan avoinna. Havainnoimme samalla parkin käyttöastetta ja meidän työpanostuksen määrää.

Parkista oli tarkoitus tehdä paikka, jossa nuori sai pohtia käytöstään ilman, että häntä syytettiin. Haasteena oli, että nuoret olisivat pitäneet parkkia ”palkintona” huonosta käytöksestään, jota emme tietenkään halunneet. Pyrimme käymään keskustelua, jossa myös nuori toi ajatuksiaan tilanteesta ja mahdollisista kehittymiskohdista. Arvioimme keskustelun onnistumista luokittelemalla ne kolmeen vaihtoehtoon: 1. Emme saaneet nuoreen yhteyttä, 2. Saimme nuoreen yhteyden, mutta se oli yksipuolista ja 3. Onnistuimme luomaan hyvän ja rakentavan keskustelun. Tavoitteenamme oli saada mahdollisimman monta hyvää ja onnistunutta keskustelua. Kävimme jokaisen parkkikäynnin jälkeen kahdestaan lyhyen keskustelun onnistumisistamme ja kehittämisen kohteista. Kirjoitimme oppimispäiväkirjaa koko jakson ajan. Merkitsimme oppimispäiväkirjaan onnistumiset ja epäonnistumiset.

Mittasimme onnistumistamme keskustelussa edellisen lisäksi myös, miten pystyi nuori jatkaamaan koulupäivää normaalisti. Lisäksi tarkastelimme, että löysikö nuori keskustelussa ajatuksia, kuinka voisi tulevaisuudessa hallita itseään paremmin oppitunnilla.

Kolmas tavoite oli luoda opettajille matalan kynnyksen apuväline luokan työrauhan ylläpitämiseksi. Kävimme jokaisen parkkikäynnin jälkeen opettajan kanssa keskustelun, miten parkki vaikutti luokan käytökseen. Jos oppilas palasi seuraavalle saman opettajan tunnille, kysyimme opettajalta: muuttuiko nuoren käytös parkkia edeltäneeseen käytökseen. Kysyimme myös opettajilta heidän tuntemuksiaan parkin käyttämisen suhteen. Millaiselta parkkia tuntui käyttää työrauhaa häiritsevän oppilaan poistamiseksi.

Parkkijakson loputtua haastattelimme opettajia erilaisista teemoista. Kysyimme palautekyselyissä opettajilta parkin hyödyllisyydestä ja kokemuksista, miltä parkkia tuntui käyttää. Halusimme tietää olisiko parkille tarvetta tulevaisuudessa ja millaiseksi sitä pitäisi kehittää. Parkin tarpeesta tulevaisuudesta kysyimme myös parkkiin tulleilta nuorilta itseltään. Pohdimme yhdessä nuoren kanssa, olisiko oppilaan mielestä parkista hyötyä oppilaille itselleen tai heidän luokilleen yleisesti ja henkilökohtaisesti.

8.1 Parkkitoiminnan arviointi

Parkissamme kävi seitsemän viikon aikana 30 nuorta ja parkkikäyntejä kertyi 22. Parkkiin siis saattoi tulla myös pieniä ryhmiä. Ensimmäisellä ja viimeisellä viikolla oli molemmilla vain yksi parkkikäynti, joten välissä olleella viiden viikon jaksolla oli 20 käyntiä. Ensimmäisen viikon hiljaisen osion aikana tutustuimme opettajiin, jonka jälkeen he alkoivat luottaa meihin ja uskalsivat lähettää enemmän nuoria luoksemme. Viimeisellä viikolla koulussa oli käynnissä koeviikko, joten parkkikäynnit vähenivät luonnostaan. Käyttöaste parkissa oli kovin pieni ja oppilaskohtaamisia olisi voinut olla enemmänkin. Toteutus onnistui kuitenkin parkkikeskusteluiden näkökulmasta, josta lisää seuraavassa kappaleessa.

Suunnitelman tekemiseen käytimme paljon aikaa, koska sen onnistuminen oli tärkeä osa projektin onnistumista. Suunnittelimme parkkia tutustuen Jari Koposen malliin, muihin opinnäytetöihin aiheesta sekä vierailemalla Maunulan koulun parkissa. Suunnittelimme tarkasti parkkikäyntiin liittyviä käytäntöjä, kuten punaista korttia ja parkin keskustelua. Pohdimme tarkkaan, kuinka parkista tehdä nuorille paikka, jonne nuoret eivät halua tulla opettajaa tai koulutehtäviä karkuun. Teimme yhteistyötä Pohjois-Haagan yhteiskoulun kuraattori Anne Katakosen kanssa sekä koulun oppilashuoltoryhmän kanssa.

Suunnittelussa olisimme voineet lisätä aikaa suhteen luomiseen opettajiin, jotta parkkikäyn-
tejä olisi ollut enemmän heti alusta. Parkkikäynneissä suunnitelmamme toimi hyvin. Onnis-
tuimme keskusteluissa, vaikka keskustelut harvoin noudattivat täysin rakentamaamme kaa-
vaa. Olimme rakentaneet mallin, jonka mukaan ajattelimme keskustelujen menevän. Malli
toimi hyvin, kun sitä ei noudattanut liian tarkasti. Välillä nuorten kanssa tuli keskustella
jostain muusta kuin koulusta, jotta välillämme syntyi luottamus. Tämän jälkeen keskustelu
voitiin taas kääntää koulunkäyntiin. Onnistuminen parkin aukioloajoissa vaihteli. Opettajan
toiveesta maanantain iltapäivän pidennetty aukioloaika ei tuonut mitään piikkiä nuorten park-
kikäynteihin. Ruokailun jälkeisillä tunneilla oli vähän enemmän parkkikäyntejä 12/22, mutta
mitään isoa heittäilyä ei tunneissa ollut. Muutamaan otteeseen opettajat kertoivat, että olivat
lähettämässä oppilasta parkkiin, mutta parkki ei ollut auki. Joten iltapäiville olisi voinut olla
hyvä lisätä parkin aukioloa.

8.2 Parkkikeskusteluiden onnistuminen

Tärkeimpänä tavoitteenamme oli saada mahdollisimman monta hyvää keskustelua parkkiin
tulneiden nuorten kanssa. Pyrimme tekemään parkista paikan, jonne nuoren ei tarvitsisi
pelätä tulla. Haasteena oli kuitenkin pitää parkki paikkana, jonne nuori ei haluaisi tulla pois
tunnilta “palkinnoksi” huonosta käyttäytymisestään. Arvioimme jokaista parkkikäyntiä
asteikolla 1-3, jossa 1 oli “Emme saaneet nuoreen yhteyttä”, 2 “Saimme nuoreen yhteyden,
mutta se oli yksipuolista” ja 3 “Onnistuimme luomaan hyvän ja rakentavan keskustelun”.
Keskusteluista 12/22 olivat erinomaisia keskusteluja. Yhdeksän keskustelua jäivät hieman
pintapuolisiksi. Näissä keskustelua syntyi, mutta se oli yksipuolista. Iloksemme vain yhdessä
keskustelussa emme saaneet yhteyttä nuoreen. Arviointimme perustui omaan pohdintaamme
keskusteluista. Pidimme kirjaa keskustelujen onnistumisesta. Laitoimme muistiin
kommentteja sekä parannusehdotuksia, jotta pystymme arvioimaan onnistumistamme.

Parkkikeskustelumme onnistuivat arviomme mukaan hyvin. Keskusteluista 12 eli yli puolet oli
mielestämme erinomaisia. Keskusteluissa yhdistyivät nuorten omat mielipiteet tilanteista ja
heidän kehittelemät parannusehdotukset omaan tuntikäyttäytymiseen. Nuoret kyllä tiesivät
miten tunnilla tulisi käyttäytyä. He listasivat myös syitä, miksi parkkiin olivat joutuneet.
Usean oppilaan mielestä alkuun kaikki oli opettajan äkkipikaisuuden tai
huumorintajuttomuuden vika, mutta jo lyhyen keskustelun jälkeen myös omasta käytöksestä
löytyi parannettavaa. Parhaiten onnistuneissa keskusteluissa yhdistyivät nuorten oma ääni ja
pohdinta erilaisista oman käytöksen muuttamisen keinoista. Yksi nuorista pohti, että kun
häntä ensi kerralla väsyttää ja keskittyminen ei riitä, hän aloittaa piirtämään. Näin hänen ei
tarvitsisi ärsyttää kaveria tai muuten häiriköidä tuntia. Toisen nuoren kanssa pohdimme miten
puhelimien käyttöä voisi tunnilla vähentää. Nuori sanoi käyttävänsä kotona kokeisiin lukemisen

aikana lentokonetilaa, joka hiljentää puhelimen täysin. Pohdimme saman tekniikan käyttämistä myös tunneilla.

Asteikon keskellä olleissa keskusteluissa nuoret vastailivat kyllä kysymyksiin, mutta eivät juurikaan tuoneet mitään omaa tilanteisiin tai pohtineet parannusehdotuksia. Tähän kategoriaan arvioimme 9 parkkikäyntiä. Nämä keskustelut vaativat paljon parkin ohjaajalta, sillä nuorta piti hieman maanitella mukaan. Näissä tilanteissa nuori helposti vetäytyi opettajan antamien tehtävien tekemiseen nopeasti. Kuitenkin nuoret vastailivat kysymyksiin ja heidän kanssaan oli tärkeä aloittaa keskustelu jostain nuorelle mukavammasta asiasta kuten harrastuksista tai muusta hänelle paremmin sopivasta aiheesta. Lopulta ohjasimme keskustelun parkkikäynnin syihin, mutta tilanteet jäivät silti pintapuolisiksi. Positiivista näissä keskusteluissa oli, että nuoret rauhoittuivat ja keskittyivät tekemään heille annettuja tehtäviä.

Yhden nuoren kanssa parkkikeskustelu oli alkuun vain yhden sanan mittaisia vastauksia. Nuori oli tullut parkkiin keskustelemaan meidän kanssa, sillä häntä ei ollut kiinnostanut tehdä tehtäviä tunnilla ja hän vain makoili pulpetin päällä. Samanlailla nuori vetäytyi aluksi myös meidän kanssamme. Emme kuitenkaan antaneet periksi. Etsimme keskustelun aiheita ja lopulta nuori avautui kuorestaan. Hän kertoi harrastuksistaan ja vastasi yhä pidemmällä lauseilla. Saavutimme pikku hiljaa hänen luottamuksen. Jossain vaiheessa hän kysyi mitä varten parkki on, kerroimme hänelle, että parkki on paikka jonne voi tulla keskustelemaan, jos koulun käynti on jostain syystä vaikeaa. Hetken päästä nuori kertoi, että häntä ahdistaa koulunkäynti. Pohdimme alkuun miten pitkään ahdistusta on kestänyt ja onko nuori huomannut ahdistukseen mitään erityistä syytä. Lopuksi kysyimme haluisiko nuori kertoa koulupsykologille ahdistuksestaan ja nuori nyökkäsi. Toinen meistä lähti samantien hakemaan psykologia. Koulupsykologilla oli sopivasti aikaa ja hän otti samantien nuoren mukaansa. Tämä esimerkki kuvaa hyvin parkin tarpeellisuutta koulussa. Nuorille on tärkeää olla paikka, jossa he voivat purkaa tuntojaan. Tärkeää kyseisessä tilanteessa oli, että nuori kertoi omin sanoin ahdistuksestaan. Onnistuimme luomaan luottamuksellisen ja hierarkittoman paikan, jossa meille uskaltautui uskoutua. Tämä syntyi keskustelun keventämisen ja nuoren mukavuusalueen kautta. Niiden kautta pääsimme myös haastavampien asioiden sisälle. Tärkeää keskustelussa oli myös odottaminen ja nuoren vastauksille tilan antaminen.

Vain yksi keskustelu ei onnistunut lainkaan. Silloin emme saaneet nuorta edes mukaan parkkiluokkaan. Hän oli hyvin tuhtunut parkkiluokkaan joutumisesta. Lopulta nuori sopi opettajan kanssa tilanteen purun ja he hoitivat tilanteen ilman meidän sekaantumista asiaan. Pohdimme tilanteen jälkeen opettajan kanssa mahdollisia parannuskeinoja, kuinka nuoren kanssa tulisi toimia. Parkki ei kuitenkaan ehkä ole se kaikille paras paikka käydä läpi haastavia tilanteita.

Saavutimme keskusteluille asetetut tavoitteet mielestämme hyvin. Keskustelut sujuivat rauhallisesti ja eivätkä nuoret häiriköineet parkissa missään vaiheessa. Isoimmat haasteet loivat vilkkaat nuoret, jos he tulivat ryhmässä parkkiin. Silloin he kikattelivat eikä keskusteluista meinannut tulla mitään naureskelun lomassa. Jos nuori tuli itsestään tai yhden tutun kanssa, olivat parkkikeskustelut hyviä. Puhelimen käytöstä jouduimme muutamaaan kertaan huomauttamaan, mutta suurin osa ei edes katsonut puhelinta parkkikäynnin aikana. Nekin, jotka kokeilivat puhelinsäätöä, laittoivat puhelimen pois, kun siitä huomautettiin.

Kysyimme jokaiselta nuorelta heidän ajatuksiaan parkin tarpeellisuudesta. Noin puolet kokivat parkin olevan hyvä ratkaisu. Heidän mielestään parkin avulla voitaisiin saada luokan ilmapiiriä ajoittain rauhallisemmaksi. Toisen puolikkaan mielestä parkilla ei ollut mitään merkitystä.

Pyrimme myös siihen, että oppilaat jatkaisivat koulupäiväänsä normaalisti parkin jälkeen. Tavoitteemme toteutui hyvin, sillä vain kaksi oppilasta ei mennyt seuraavalle tunnille. Opettajilta saadun palautteen avulla onnistuimme ainakin loppupäivän ajaksi rauhoittamaan oppilaan koulutyöhön. Kun oppilas oli tullut kaksoistuntien ensimmäiseltä tunnilta parkkiin, oli toinen tunti luokassa sujunut hyvin.

8.3 Opettajien haastattelut

Yhtenä tavoitteenamme oli tuoda opettajille matalankynnyksen apuväline työrauhan ylläpitämiseksi. Arvioimme tätä onnistumista opettajien kanssa käytyjen keskusteluiden avulla. Opettajat pohtivat käydyissä keskusteluissa oppilaan parkkiin tulemistä. Moneen otteeseen opettajanhuoneessa käydyissä keskusteluissa opettajat kertoivat olevansa lähellä laittaa oppilaan parkkiin. Useimmiten opettaja ei kuitenkaan oppilasta parkkiin lähettänyt. Tästä päättelimme, että kynnyksellä lähettää oppilaita parkkiin oli aika iso. Opettajilta saadun palautteen osalta onnistuimme kuitenkin madaltamaan kynnyksistä verrattuna edelliseen malliin, jossa oppilas lähetettiin vararehtorin puheille. Opettajien mielestä tämä oli parempi ja helpompi keino häiritsevän oppilaan poistoon.

Kävimme opettajien kanssa keskustelua, miten oppilaan parkkiin lähettäminen vaikutti luokan ilmapiiriin. Lähes joka kerta oppilaan parkkiin lähettämisen jälkeen työrauha tunnilla parantui. Opettajat kertoivat parkin auttaneen parhaiten seitsemäsluokkalaisten työrauhaan. Tärkeää oli myös koko työrauhaongelmia aiheuttaneen porukan poistaminen. Yksi opettaja kertoi lähettäneensä toisen kahdesta tuntia häirinneestä pojasta parkkiin. Hetken hiljaisuuden jälkeen luokkaan jäänyt nuori aloitti tunnin häirinnän uudestaan. Opettajien kokemusten mukaan parkilla oli työrauhaa parantava vaikutus.

Parkkijakson lopuksi teimme opettajille kyselyn parkin onnistumiseen liittyen. Kysyimme heidän mielipidettään parkin hyödyllisyydestä, parkin käyttämisen helppoudesta ja miten parkkia voisi kehittää. Kirjallisia vastauksia saimme kuusi. Näiden vastauksien lisäksi keskustelimme aiheista myös parkkijakson aikana opettajien kanssa.

Parkkia käyttäneiden opettajien osalta palaute oli erittäin positiivista. Opettajien mielestä parkki oli hyödyllinen, koska he saivat lisää keinoja työrauhan ylläpitämiseen. Heille oli tärkeää, että parkissa pysähdyttiin keskustelemaan asioista, jotka johtivat tilanteeseen, jossa opettajalla ei ollut muuta vaihtoehtoa kuin poistaa oppilas luokasta. Muutama opettaja koki parkin hyödylliseksi, sillä he olivat saaneet jo parkilla uhkailemalla luokan rauhoittumaan. Parkki toimi näin myös pelotteena.

Suurin osa opettajista ei kuitenkaan käyttänyt parkkia säännöllisesti tai ollenkaan. Epäsuorana johtopäätöksenä voimme ajatella, että parkkia ei koettu tarpeelliseksi. Parkkitoimintaa pidettiin tervetulleena ideana, mutta käyttäjiä oli huomattavan vähän odotuksiin nähden. Parkkia käytti noin kymmenkunta opettajaa, joka on alle puolet koulun opettajista.

Kysyimme opettajilta miltä heistä tuntui käyttää parkkia. Iso osa parkkia käyttäneistä opettajista sanoi sen olleen helppoa ja mukavaa. Muutama opettaja pelkäsi, että tuleeko oppilas paikalle, jos hän laittaa oppilaan yksin tulemaan parkkiin. Osa opettajista toi oppilaan parkkiin. Yhden parkkia aktiivisesti käyttäneen opettajan mielestä parkki oli ”myönteinen yllätys”.

Toteutusjakson loputtua kysyimme opettajilta kehitysehdotuksia. Mielestämme tärkeimpänä kehitysjatoksena nousi esille opettajan mukaan ottaminen keskusteluun. Oppilaan poistaminen oppitunnilta on välttämätöntä, mutta tunnin jälkeen tulisi kehittää opettajan ja oppilaan välistä vuorovaikutusta. Palautteessa huomautettiin, että tämä vaatisi myös opettajalta motivaatiota parantaa vuorovaikutussuhdettaan oppilaaseen. Palautteissa toivottiin myös tiiviimpää yhteistyötä opettajien ja parkin välille. Opettajien toiveena oli, että parkki olisi auki päivän viimeiselle tunnille asti. Keskusteluissa tuli muutamaa otteeseen ilmi, että opettaja olisi halunnut lähettää oppilaan parkkiin, mutta se oli kiinni. Jotkut opettajat toivoivat, että tehtävien teko olisi suuremmassa roolissa parkissa. Tämä tuli myös esille välituntikeskusteluissa tavalla, että parkissa voisi tehdä rästiin jääneitä tehtäviä ja kokeita.

9 Pohdinta ja johtopäätökset

Parkkikokeilumme syntyi Pohjois-Haagan oppilashuoltoryhmän pyynnöstä, tuomaan uusia keinoja luokkien työrauhan ylläpitämiseen. Aiemmin Pohjois-Haagan yhteiskoulussa luokasta

poistettu oppilas sai punaisen kortin, jonka jälkeen oppilas ohjattiin toiseen tilaan lopputunnin ajaksi. Tunnin jälkeen oppilaan tuli soittaa opettajan kanssa oppilaan vanhemmalle ja tämä käytäntö koettiin opettajien piirissä työlääksi. Koulun kuraattori ja oppilashuoltoryhmä ajattelivat, että kouluun voisi olla tarvetta erityiselle työrauhan tarkkailujaksolle. Ajatuksenamme oli tuoda opettajille matalan kynnyksen apu, jossa oppilas olisi parkissa kuluvan tunnin loppuun asti keskustelemassa parkkiohjaajien kanssa tuntikäytöksestään. Keskusteluissa tavoitteenamme oli luoda hyvä yhteys nuoriin. Pyrimme tekemään parkista paikan, jossa nuori pystyisi puhumaan käytöksestään ja käymään keskustelua luokasta poistamiseen johtaneesta tilanteesta. Otimme parkkiin mallia Jari Koposen Parkki-toimintamallista, mutta muokkasimme yhdessä koulukuraattorin ja oppilashuoltoryhmän kanssa parkista Pohjois-Haagan yhteiskoululle sopivan. Parkki yhdisti keskustelun ja tehtävien tekemisen niin, että keskustelu oli tärkeämmässä osassa.

Tärkeimpänä tavoitteenamme oli onnistua keskusteluissa nuorten kanssa. Tässä onnistuimme mielestämme erinomaisesti. Keskustelun rakenne oli onnistunut. Luottamuksen rakentamiseksi keskustelimme nuoren harrastuksista ja muista nuorelle mukavammista asioista. Tämän jälkeen pohdimme koulunkäyntiä ja siihen liittyviä tavoitteita tai haasteita sekä muiden oppilaiden oppimista, jos häiritsee tuntia. Nuoret olivat hyvin puheliaita ja keskustelivat mielellään heitä koskevista asioista. Parkkikäyntejä seitsemän viikon aikana kertyi 22 ja yhteensä tapasimme 30 eri nuorta. Jos opettaja koki tarpeelliseksi laittaa useampi oppilas parkkiin oli hänellä siihen mahdollisuus. Yleisin syy parkkiloikkaan tulemiselle oli juttelu niin, että se häiritseä nuoren omaa ja muiden opiskelua. Se sopii hyvin Levinin ja Nolanin työrauhaongelmien määritelmään (Levin & Nolan 2004), jossa työrauhaongelmat ovat esimerkiksi opetuksen häiritsemistä ja toisten opiskelun loukkaamista.

Timo Saloviidan (2014) mukaan parhaiten työrauhaongelmia kitketään hyvällä opetuksella, jossa opetuksen taso ja etenemisvauhti ovat lapsille sopivat. Luokkakoot ovat kuitenkin suuret nykypäivänä ja tasoerot kasvavat luokissa sen mukaan mitä isompia ne ovat. Nuorten on tällä hetkellä sopeuduttava isompiin luokkakokoihin. Tämän vuoksi itsehallinnan kehittäminen on isossa roolissa. Parkin avulla päästään keskustelemaan nuoren kanssa itsehallinnasta ja sen kehittämisestä.

Arvioimme keskustujen onnistumista asteikolla 1-3. Suurin osa keskusteluista oli onnistuneita. Keskusteluista vain yksi keskustelu ei onnistunut ollenkaan ja yli puolet 12/22 olivat todella hyviä. Keskustelun onnistumiseen vaikuttivat useat tekijät. Suurin osa nuorista tuli yksin parkkiin ilman ympärillä olevia kavereita. Se vaikutti monen käyttäytymiseen positiivisesti. Nuoret keskustelivat luokkatilanteista avoimesti ja antoivat omia mielipiteitä käytöksen syistä ja parannuskeinoista. Myös isommassa ryhmässä nuoret käyttäytyivät hyvin, vaikka naureskelua oli enemmän kuin yksin tulleiden joukossa. Pidimme parkkia kahdestaan ja näin

emme jääneet alakynteen nuorten kanssa. Toki tulevaisuudessa parkkia ei tarvitse olla pitämässä kahta henkilöä, mutta se helpotti haastavampien ryhmien kanssa. Jo kolmen oppilaan ryhmät olivat haastavia ja voivat olla yksin toimivalle parkkiohjaajalle liiankin haastavia. Parhaat keskustelut syntyivät oppilaan ollessa yksin. Myös sukupuolella ja iällä voi olla merkitystä keskustelujen onnistumisen kannalta. Olemme molemmat alle 25-vuotiaita miehiä ja suurin osa parkissa käyneistä nuorista oli teinipoikia. Haasteena auktoriteetti asemassa olevilla opettajilla voi olla, että nuori ei kuuntele ja haluaa kapinoida. Parkkiohjaajat pääsevät syventymään keskusteluihin nuoren kanssa samalta viivalta, jolloin nuorien voi olla helpompi keskustella.

Keskustelut oppilaiden kanssa olivat niin hyviä, että niitä tulisi käydä kouluissa enemmänkin. Ongelmana on usein ettei kouluissa riitä henkilökuntaa tekemään tämän kaltaisia lyhyitä keskusteluita ilman erityisen vakavaa syytä. Sen vuoksi kouluissa olisi hyvä olla mahdollisesti koulusosionomi tarjoamassa matalan kynnyksen mahdollisuutta keskustella mitä erilaisemmista asioista.

Jännitimme, että tuleeko parkistamme nuorille liian mukava paikka, jonne nuoret haluavat tulla pois tunneilla "hengaillemaan". Kuitenkaan parkki ei sellaiseksi kahden kuukauden aikana muodostunut. Useamman kerran parkissa kävi vain yksi nuori. Onnistuimme pitämään parkin sopivan tiukkana paikkana, jossa sai puhua kaikista asioista, mutta puhelimen käyttö ja lakin päässä pitäminen oli tiukasti kielletty. Heti alusta pitäen otimme selvän kannan, että pidämme kiinni koulun säännöistä. Tässä tapauksessa parkin pitäminen kahdestaan auttoi paljon. Säännöistä oli helpompi pitää kiinni, kun oli toinen henkilö tukena taustalla, jos puhelin ei mennyt heti takaisin taskuun.

Parkin käyttö oli opettajien piirissä vaihtelevaa. Ne opettajat, jotka ottivat parkin omakseen, käyttivät sitä ahkerasti useaan otteeseen. Suurin osa opettajista ei käyttänyt parkkia kertaakaan. Opettajanhuoneessa käytyjen keskustelujen perusteella opettajat käyttivät parkkia myös uhkailukeinona ja olivat saaneet oppilaat hiljentymään. Parkki toimi siis työrauhan parantajana myös ilman nuoren lähettämistä parkkiluokkaan. Ensimmäiset viikot parkissa olivat hiljaisempia. Uskomme, että myös opettajilla meni hetken aikaa tutustua meihin, jonka jälkeen he uskalsivat luottaa meihin ja lähettivät oppilaita enemmän parkkiin. Vielä matalammaksi kynnys olisi varmasti muuttunut, jos kokeilu olisi ollut pidempi.

Opettajien antamissa palautteissa kehitettäväksi aiheeksi nousi opettajien osallistaminen. Palautteessa pohdittiin, että opettajat olisi hyvä ottaa tunnin lopuksi keskusteluun mukaan. Pohdimme tätä asiaa jo ennen parkin aloittamista. Halusimme kuitenkin tehdä parkista mahdollisimman helpon käyttää ja siksi emme vastuuttaneet opettajia enempää. Toisaalta oppilaan ja opettajan suhteen paranemisen vuoksi voisi lyhyt keskusteluhetki olla tärkeää.

Usein oppilaan mielestä hänen parkkiin joutumisen syy oli nimenomaan opettajassa. Oppilaan ja opettajan luottamusta sekä vuorovaikutusta parantamalla voisi myös työrauha parantua. Tämä voisi olla erittäin hyvä lisä parkille. Se vaatisi myös opettajilta enemmän, mutta samalla myös tulokset voisivat olla parempia.

Parkki oli auki maanantaisin 10-16 ja muina arkipäivinä 10-14. Opettajilta saaduissa palautteissa toivottiin, että parkki olisi auki koko koulupäivän ajan. Kerran opettaja kertoi, että olisi halunnut lähettää oppilaan parkkiin, mutta muisti viime tipassa parkin olevan kiinni. Ymmärrämme opettajien toiveet parkin aukioloajoista. Parkin käyttöaste oli kuitenkin hyvin alhainen ja oli päiviä, kun parkkiin ei tullut yhtään nuorta. Toisaalta oli myös päiviä, kun melkein kaikilta tunneilta tuli joku nuori. Pohdimme, että parkkiohjaaja voisi tehdä jotain muuta työtä samalla. Parkkiohjaaja voisi olla mukana ennaltaehkäisemässä esimerkiksi koulukiusaamista tai kehittämässä jotain muuta. Tällöin parkin käyttäminen kouluissa voisi olla hyvä ratkaisu.

Parkkijakso sijoittui keskelle kevät lukukautta. Jatkotutkimusaiheena voitaisiin tutkia, miten parkki toimisi eri lukuvuoden aikoina, esimerkiksi parkin käyttämistä heti lukuvuoden alussa. Sen avulla muistutettaisiin koulun säännöistä ja siitä miten tunneilla kuuluu olla. Ensimmäinen kaksi kuukautta syksyllä aloitettaisiin pitämällä säännöistä tiukasti kiinni ja tutkittaisiin miten tilanne jatkuu myöhemmin syksyllä sekä olisiko sillä vaikutuksia keväälle asti. Vaikuttavuuden arviointiin vaadittaisiin pitkää tutkimustyötä. Meidän parkkimme tuloksia ei voida yleistää toimiviksi muissa kouluissa, mutta projektimme tuo lisää tietoa parkkien tuloksista kouluissa.

Parkki antoi opettajille mahdollisuuden poistaa oppilas tunnilta häiritsemästä muiden oppimista lain määrimissä puitteissa. Oppilaan oppiminen ei häiriinny liikaa, sillä hän ei olisi poissa pitkiä aikoja tunneilta. Oppilas saisi tarvitsemaansa huomiota ja keskustelua parkkiohjaajien suunnalta. Toisaalta parkin käyttöaste tässä toiminnallisessa projektissa oli niin pieni, ettei koulujen kannata palkata vain parkkiohjaajaa oppilaitensa tueksi. Parkkiohjaajan tehtäviin tulisi kuulua muitakin asioita.

Lähteet

Painetut lähteet:

Aalberg, V., Siimes, M A. 1999. Lapsesta aikuiseksi. Teoksessa: Ellonen, N. 2008. Kasvuyhteisö nuoren turvana. Akateeminen väitöskirja. Tampereen yliopisto.

Charles, C.M. 2005. Building classroom discipline. Teoksessa: Saloviita, T. 2014. Työrauha luokkaan. PS-kustannus. Juva.

Jantunen, T., Haapaniemi, R. 2013. Iloa kouluun. Avaimia kouluviihtyvyyteen. PS-kustannus. Juva.

Koponen, J. 2002. ”Tulin parkkiin. Pakko päästä rauhoittumaan!” Parkki® -toimintamallin kehittäminen osaksi peruskoulun rakenteita. Mikkelin ammattikorkeakoulu. Mikkeli.

Koskenniemi, M. 1944. Kansakoulun opetusoppi. Helsinki. Otava. Teoksessa: Saloviita, T. 2014. Työrauha luokkaan. PS-kustannus. Juva.

Koskenniemi, M., Hälinen, K. 1970. Didaktiikka lähinnä peruskoulua varten. Otava. Helsinki. Teoksessa: Saloviita, T. 2014. Työrauha luokkaan. PS-kustannus. Juva.

Laukkanen, A., Iivanainen, R. 2012. Parkkitädit marssivat kouluun. Parkkitoimintaa Nurmeksessä. Ylempi ammattikorkeakoulu. Mikkelin ammattikorkeakoulu.

Levin, J., Nolan, J.F. 2004. Principles of classroom management. A professional decision-making model. Teoksessa: Saloviita, T. 2014. Työrauha luokkaan. PS-kustannus. Juva.

Mykrä, T. & Hätönen, H. 2008. Opas opetusmenetelmistä. Educa-instituutti Oy. Helsinki: Edita Prima Oy.

Nurmi, J., Ahonen, T., Lyytinen, H., Lyytinen, P., Pulkkinen, L., Ruoppila, I. 2014. Ihmisen psykologinen kehitys. PS-kustannus. Juva.

Paasivaara, L., Suhonen, M., Virtanen, P. 2013. Projektijohtaminen hyvinvointipalveluissa. Tietosanoma. Helsinki.

Pohjois-Haagan yhteiskoulu -esite. 2017.

Ruuska, K. 2012. Pidä projekti hallinnassa. Suunnittelu, menetelmät, vuorovaikutus. Talentum. Helsinki

Ruuska, K. 2006. Terveystuollon projektinhallinta. Talentum. Helsinki.

Saloviita, T. 2013. Luokka haltuun! Parhaat keinot toimivaan opetukseen. PS-kustannus. Juva.

Saloviita, T. 2014. Työrauha luokkaan. PS-kustannus. Juva.

Sähköiset lähteet:

Finlex. 2013. Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki. Viitattu 10.1.2017. <http://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/2013/20131287#Pidp3935104>

Finlex. 1998. Perusopetuslaki. Viitattu 11.1.2017. <http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1998/19980628#L7>

Harinen, P. & Halme, J. 2012. Hyvä, paha koulu. Kouluhyvinvointia hakemassa. Suomen Unicef. Nuorisotutkimusverkosto/Nuorisotutkimusseura, verkkojulkaisuja 56. Helsinki. Viitattu 27.1.2017. http://www.nuorisotutkimusseura.fi/images/julkaisuja/Hyva_paha_koulu.pdf

Helsingin yliopiston Viikin normaalikoulu. Oppimisen tuki. PARKKI-toiminta. Viitattu 21.12.2016. <http://www.vink.helsinki.fi/index.php?del=1&id=874>

Helamaa, O. 2008. ”Naiset nipottaa ja miehet huutaa”. Kuudesluokkalaisten näkemyksiä opettajan sukupuolen merkityksestä koulutyössä. Teoksessa: Holopainen, P., Järvinen, R., Kuusela, J., Packalen, P. 2009. Työrauha tavaksi. Kohtaaminen, toimintakulttuuri ja pedagogiikka koulun arjessa. Opetushallitus. Helsinki: Edita. Viitattu 13.1.2017. http://www.oph.fi/download/121557_Tyorauha_tavaksi.pdf

Jokela, M. & Kaksonen, N. 2014. Koulusosionomin työnkuvan kehittäminen Kymintehtaan koulussa. Opinnäytetyö. Kymenlaakson ammattikorkeakoulu. Kotka. Viitattu 22.12.2016. <https://www.theseus.fi/bitstream/handle/10024/76254/Koulusosionomin%20tyonkuvan%20kehittaminen%20Kymintehtaan%20koulussa.pdf?sequence=1>

Katas, A. 2011. Pohjois-Haagan yhteiskoulun työrauhaprojekti. ”Kovia otteita siihen, että häiriköt saataisiin kuriin. Ja hyvää opetusta tietysti.” Ylempi ammattikorkeakoulututkimus. Laurea-ammattikorkeakoulu. Vantaa. Viitattu 22.12.2016. <https://www.theseus.fi/bitstream/handle/10024/76254/Koulusosionomin%20tyonkuvan%20kehittaminen%20Kymintehtaan%20koulussa.pdf?sequence=1>

Koivisto, K. 2016. Opettaja kilahti oppilaille kesken oppitunnin Lahdessa - tilanne riistäytyi vihaiseksi sanaharkaksi, jossa ei solvauksiltakaan vältytty. Etelä-Suomen Sanomat. Viitattu 12.1.2017. <http://www.ess.fi/uutiset/kotimaa/art2309717>

Kokkolan kunta. Opetus ja kasvat. Leikkikentät. Viitattu 21.12.2016. http://www.kokkola.fi/palvelut/opetus_ja_kasvat/paivahoito/leikkikentat/

Lahelma, E. 2001. Nuorten mielestä on sama onko opettaja mies vai nainen. Teoksessa: Holopainen, P., Järvinen, R., Kuusela, J., Packalen, P. 2009. Työrauha tavaksi. Kohtaaminen, toimintakulttuuri ja pedagogiikka koulun arjessa. Opetushallitus. Helsinki: Edita. Viitattu 13.1.2017. http://www.oph.fi/download/121557_Tyorauha_tavaksi.pdf

Mannerheimin lastensuojeluliitto. Vanhempainnetti. Murrosikä voi tuoda muutoksia koulunkäyntiin. Viitattu 11.1.2017. http://www.mll.fi/vanhempainnetti/tietokulma/koulu/ylakouluelamaa/murrosikainen_koulussa/

Mannerheimin lastensuojeluliitto. Vanhempainnetti. Persoonallisuuden ja tunne-elämän kehitys. Viitattu 11.1.2017. http://www.mll.fi/vanhempainnetti/tietokulma/kasvu_ja_kehitys/12_15-vuotias/persoonallisuus_ja_tunne-elama/

Rovaniemen kunta. Nuorisopalvelut. Parkkitoiminta. Viitattu 21.12.2016. <http://www.rovaniemi.fi/fi/Palvelut/Nuti/Nuorisopalvelut/Nuorisokeskus-Monde/Parkkitoiminta>

Savolainen, T. 2010. Haastava nuori ja koulunkäynti - opas opettajalle. Viitattu 10.2.2017. http://www.kallioma.net/opas_haastava_2010.pdf

Valtiontalouden tarkastovirasto. 2007. Nuorten syrjäytymisen ehkäisy. Toiminnantarkastuskertomus 146/2007. Viitattu 6.10.2017. https://www.vtv.fi/files/113/1462007_Nuorten_syrjautymisen_ehkaisy_NETTI.pdf

Julkaisemattomat lähteet:

Katas, A. 2017. Pohjois-Haagan yhteiskoulun kuraattorin haastattelu. 13.1.2017. Pohjois-Haagan yhteiskoulu. Helsinki.

Pohjois-Haagan yhteiskoulun opiskeluhuollon opintosuunnitelma. 2014.

Veckmann, K. 2017. Parkkiopettajan haastattelu. 18.1.2017. Maunulan peruskoulu. Helsinki.

Liitteet

Liite 1: Parkin säännöt	37
Liite 2: Opettajien informointi	38
Liite 3: Oppilaiden vanhempien informointi parkista	39
Liite 4: Punainen kortti	40

Liite 1: Parkin säännöt

Parkin säännöt

1. Jokaisella on oikeus mielipiteeseen ja tulla kuulluksi
2. Käyttäytymisen tulee olla toisia kunnioittavaa
3. Pidä kännykkä repussa tai taskussa
4. Parkissa ollaan kuluvan tunnin loppuun asti
5. Hoida kotitehtävät!!!

Liite 2: Opettajien informointi

Parkkitoimintakokeilu Pohjois-Haagan yhteiskoulussa

Hei, olemme kaksi sosionomiopiskelijää Laurea-ammattikorkeakoulusta ja teemme opinnäytesyötämme. Aloitamme yläkoululle tarkoitetun parkkitoiminnan 8.2.2017 ja olemme koko neljännen jakson koululla. Aluksi parkki on toiminnassa 10-14, mutta opettajien toivomuksista olemme valmiit muokkaamaan parkin aukioloaikoja.

Parkkitoiminta on matalankynnyksen apu luokan työrauhan parantamiseen. Tarkoituksena on, että opettaja voi lähettää oppituntia häiriköivän nuoren parkkiluokkaan. Parkki toimii samalla lailla kuin punainen kortti aiemmin. Ensiksi nuori saa varoituksen käytöksestään ja jos jatkaa huonoa käytöstään opettaja lähettää nuoren parkkiluokkaan. Parkkiluokassa nuoren kanssa keskustellaan luokasta poistamisen syistä, sen vaikutuksesta omaan ja muiden opiskeluun sekä pohditaan yhdessä oppilaan kanssa keinoja vähentämään häiriötilanteita. Jos keskustelun jälkeen jää aikaa, oppilas tekee tunnilta jääneitä tehtäviä parkissa. Parkkiluokassa ollaan oppitunnin loppuun asti, jonka jälkeen nuori palaa normaalin lukujärjestyksen mukaisesti seuraavalle tunnille.

Opettajat ilmoittavat tilanteesta kotiin oman harkinnan mukaan, jos tilanne sitä vaatii. Joka tapauksessa Wilma viestiä olisi hyvä laittaa koteihin tiedoksi parkkikäynnistä.

Toivomme opettajien lähtevän rohkeasti mukaan kokeilemaan parkkitoimintaa osana työrauhaa. Lisätietoa parkkitoiminnasta ja kysymyksiä voi esittää seuraavassa opettajakokouksessa, jonne tulemme esittäytymään.

Santtu Hakola & Samu Lankila

Liite 3: Oppilaiden vanhempien informointi parkista

Parkkitoiminta kokeilu Pohjois-Haagan yhteiskoulussa

Hei, olemme kaksi sosionomiopiskelijää Laurea-ammattikorkeakoulusta ja teemme opinnäyte-työtämme. Aloitamme yläkoululle tarkoitetun parkkitoiminnan 8.2.2017 ja olemme koko nel-jännän jakson koululla. Aluksi parkki on toiminnassa 10-14, mutta opettajien toivomuksista olemme valmiit muokkaamaan parkin aukioloaikoja.

Parkkitoiminta on matalankynnyksen apu luokan työrauhan parantamiseen. Tarkoituksena on, että opettaja voi lähettää oppituntia häiriköivän nuoren parkkiluokkaan. Parkki toimii samalla lailla kuin punainen kortti aiemmin. Ensiksi nuori saa varoituksen käytöksestään ja jos jatkaa huonoa käytöstään opettaja lähettää nuoren parkkiluokkaan. Parkkiluokassa nuoren kanssa keskustellaan luokasta poistamisen syistä, sen vaikutuksesta omaan ja muiden opiskeluun sekä pohditaan yhdessä oppilaan kanssa keinoja vähentämään häiriötilanteita. Jos keskustelun jäl-keen jää aikaa, oppilas tekee tunnilta jääneitä tehtäviä parkissa. Parkkiluokassa ollaan oppi-tunnin loppuun asti, jonka jälkeen nuori palaa normaalin lukujärjestyksen mukaisesti seuraavalle tunnille.

Opettajat ilmoittavat tilanteesta kotiin oman harkinnan mukaan, jos tilanne sitä vaatii. Joka tapauksessa Wilma viestiä olisi hyvä laittaa koteihin tiedoksi parkkikäynnistä.

Toivomme opettajien lähtevän rohkeasti mukaan kokeilemaan parkkitoimintaa osana työrau-haa. Lisätietoa parkkitoiminnasta ja kysymyksiä voi esittää seuraavassa opettajakokouksessa, jonne tulemme esittäytymään.

Santtu Hakola & Samu Lankila

Liite 4: Punainen kortti

PUNAINEN KORTTI PARKKILUOKKAAN

Oppilaan nimi: _____

Opettajan nimi: _____

Päivämäärä: _____ Kellonaika: _____

Saapunut parkkiin: _____

Luokasta poistamisen syy:

() Tunnin häiritseminen

() Kännykän käyttö

() Muiden kiusaaminen

() Muu syy, mikä: _____